

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน
ปู่เย็น ย่ำคำ ยังอยู่ แขวงหลักสอง เขตบางแค กรุงเทพมหานคร

Prevention and Solutions of Drugs Problem by Public Participation in Pu Yen
YaKhum Yang Yoo Community Laksong Bangkae Bangkok

ว่าที่ ร.ต.รณกฤต จิตต์ธรรม
Acting Sub Lt. Ronaakit Jittham

สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม
พุทธศักราช 2563
(ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสยาม)

ใบรับรองสารนิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม
ปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

รัฐประศาสนศาสตร์
(สาขาวิชา)

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
(หลักสูตร)

เรื่อง (ภาษาไทย) การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนใน
ชุมชนปู่เย็น ย่ำคำ ยังอยู่ แขวงหลักสอง เขตบางแค กรุงเทพมหานคร
(ภาษาอังกฤษ) Prevention and Solutions of Drugs Problem by Public Participation
in Pu Yen YaKhum Yang Yoo Community Laksong Bangkae
Bangkok

นามผู้วิจัย (ภาษาไทย) ว่าที่ ร.ต.รณกฤต จิตต์ธรรม

(ภาษาอังกฤษ) Actiong Sub Lt. Ronnakit Jittham

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย
อาจารย์ที่ปรึกษา

(ดร.สุเมธ-แสงนิมมวถ)

เมื่อวันที่ 21 เดือน 7-ค. พ.ศ. 63

กณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผศ.ดร.เมฆินทร์ เมธาวิกุล)

ปฏิบัติหน้าที่แทนกณบดีบัณฑิตวิทยาลัย สาขารัฐประศาสนศาสตร์

เมื่อวันที่ 21 เดือน 7-ค. พ.ศ. 63

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง: การป้องกันและแก้ไขปัญหาฮาเซพติด โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนใน
ชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ชังอู่ แขวงหลักสอง เขตบางแค กรุงเทพมหานคร

โดย: ว่าที่ ร.ต.รณกฤต จิตต์ธรรม

ชื่อปริญญา: รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเอก: รัฐประศาสนศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา:

(ดร.สุเมธ แสงนิมิต)

24 / ก. ก. / 63

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการป้องกันและแก้ไขปัญหาฮาเซพติด โดยการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ชังอู่ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานป้องกันและ
แก้ไขปัญหาฮาเซพติด โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ชังอู่ 2) เพื่อศึกษา
ถึงปัญหาอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาลักษณะเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาฮาเซพติดใน
ชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ชังอู่ 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการปรับปรุงวิธีการการดำเนินงานป้องกันและ
แก้ไขปัญหาฮาเซพติดในชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ชังอู่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยเชิง
คุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างกับข้อคำถามแบบปลายเปิดเป็นเครื่องมือในการเก็บ
ข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเป็นผู้แทนภาคประชาชนที่ดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาฮาเซพติดในชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ชังอู่ 4 กลุ่มหลัก ได้แก่ คณะกรรมการชุมชน
คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน อาสาสมัครเฝ้าระวังภัยและฮาเซพติด และคณะกรรมการ
ชมรม TO BE NUMBER ONE จำนวน 11 คน โดยกลุ่มคณะกรรมการดังกล่าวเป็นผู้ทำงาน
เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาฮาเซพติดในชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ชังอู่ โดยตรงจึงถือว่าเป็น
ผู้ให้ข้อมูลการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาฮาเซพติดได้ตรงกับวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาฮาเซพติด โดยเน้นการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ชังอู่ มีการดำเนินงานอย่างค่อเนื่องและจากการศึกษาพบว่า
หลักการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ 1) กลุ่มต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้น ได้แก่ คณะกรรมการชุมชน กองทุน
แม่ของแผ่นดิน อาสาสมัครเฝ้าระวังภัยและฮาเซพติด ชมรม TO BE NUMBER ONE มีการ
ประสานการทำงานกันอย่างใกล้ชิด มีความเข้มแข็งโดยภาพรวม 2) ทุกกลุ่มที่กล่าวมามีกิจกรรม
อย่างค่อเนื่องและเน้นให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งเป็นผู้ร่วมกิจกรรม
ร่วมดำเนินงาน ร่วมสมทบทุน เป็นต้น 3) กิจกรรมที่กลุ่มต่าง ๆ จัดขึ้นนั้นมีกิจกรรมที่หลากหลาย

ปัญหาอุปสรรคในการแก้ไขปัญหายุ่งเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนปู้เย็น ย่าคำ ยังอยู่ผลจากการศึกษาพบว่ามมีปัญหาและอุปสรรค ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนยังมีค่อนข้างน้อย อันเนื่องมาจากวัฒนธรรมต่างคนต่างอยู่ของสังคมเมือง การไม่เห็นความสำคัญของปัญหายาเสพติด การไม่ยอมเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด เป็นต้น 2) งบประมาณไม่เพียงพอ

แนวทางในการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนปู้เย็น ย่าคำ ยังอยู่ผลจากการศึกษากลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้คำแนะนำ ดังนี้ 1) ส่งเสริมและทำความเข้าใจให้ประชาชนที่อาศัยในชุมชนเห็นความสำคัญของปัญหายาเสพติดและตระหนักว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาของส่วนรวมทุกคนต้องช่วยกันป้องกันและแก้ไขปัญหาคจะทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนมีมากขึ้น 2) จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ 3) ส่งเสริมให้ผู้ปกครองดูแล สังเกตพฤติกรรมของบุตรหลานไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นการป้องกันยาเสพติดโดยครอบครัวซึ่งเป็นด้านแรกที่สำคัญที่สุด 4) สร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กและเยาวชนให้มีทัศนคติที่ห่างไกลยาเสพติด 5) สร้างเครือข่ายกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย จากการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง โดยใช้คำถามแบบปลายเปิดพบว่า การดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนปู้เย็น ย่าคำ ยังอยู่ มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง กลุ่มที่ดำเนินงานมีความเข้มแข็ง มีการทำงานประสานงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด แต่ด้วยปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนมีค่อนข้างน้อย บวกกับงบประมาณที่มีไม่เพียงพอทำให้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนประสบผลสำเร็จไม่เต็มที่ ปัญหายาเสพติดในชุมชนลดลงและหมดไปในบางเวลา แต่ปัญหายาเสพติดก็จะกลับมาใหม่เรื่อยๆ วนสลับกันไป สรุปแล้วการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนปู้เย็น ย่าคำ ยังอยู่ประสบผลสำเร็จแต่ไม่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป คือ การศึกษาถึงกระบวนการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กและเยาวชนให้ห่างไกลยาเสพติด เนื่องจากถ้าหากเด็กและเยาวชนมีภูมิคุ้มกันแล้ว จะลดโอกาสที่จะเกิดผู้เสพยาเสพติดรายใหม่ได้

คำสำคัญ: การป้องกันยาเสพติด, ปัญหายาเสพติด, ชุมชนปู้เย็น ย่าคำ ยังอยู่

Abstract

Title : Prevention and Solutions of Drug Problems Within Public Participation in
Pu Yen YaKhum Yang Yoo Community Laksong Bangkae Bangkok

By : Acting Sub Lieutenant Ronnakrit Jittham

Degree : Master of Public Administration

Major Field : Public Administration

Advisor :

(Dr. Sumet Saengnimnuan)

14, July, 2020

This research was the study on the prevention and solution of drug problems within public participation in Pu Yen YaKhum Yang Yoo community. The objectives of this research were: 1) to study the process of drug prevention and solution focusing on the participation of people in the community; 2) to study the solution obstacles of drug prevention and solution in the community; and 3) to study the improvement of drug prevention and solution process in the community to be more effective. This research was qualitative research using unstructured interviews and open-ended questions as the data collection tools. The related informants were 4 main groups of representatives from the public sector, working on drug prevention and solutions in Pu Yen YaKhum Yang Yoo community. These community committees included, Kongtunmae Kong Pandin committee, drug surveillance volunteers and TO BE NUMBER ONE committee for a total of 11 people. The mentioned committee directly worked on drug prevention and solutions in Pu Yen YaKhum Yang Yoo community; therefore, they were the key informants of the research.

The results found that drug prevention and solutions focused on participation in Pu Yen YaKhum Yang Yoo community and was done continuously with these important principles: 1) the established groups were community committee members, Kongtunmae Kong Pandin, drug surveillance volunteers and TO BE NUMBER ONE group worked closely, were coordinated and strong; 2) the mentioned groups had consistent activities focused on people participating in

activities, procedures and supporting; 3) the activities were various covering all ages; 4) the relating governmental sector also supported efforts, such as district offices, public health center 40 (Bang Khac), police officers etc.

The obstacles of drug prevention and solution procedures were: 1) there was little participation from people from the distancing culture of civil society due to the ignorance of drug problems or the need to stay away from drug problems etc; 2) inadequate budget. The improvement of drug prevention and solution process from the study on the informants were: 1) promote and educate people in the community on the importance of drug problems and create awareness that drug are a mutual problem that everyone needed to help prevent and solve the problem; 2) provide adequate budget; 3) encourage parents to supervise children to stay away from drugs, which was the first important factor; 4) create a healthy mindset for youths to prevent interest in drugs; 5) establish a network with governmental and private sectors for the participation of prevention and solutions drug problems.

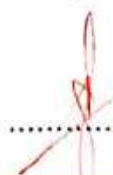
The results from the unstructured interviews found that the procedures of drug prevention and solution process in Pu Yen YaKhum Yang Yoo community was continuous. The working groups showed strength with close coordination but the problems were low participation from people in the community, as well as inadequate budget to create success. The drug problems faded and disappeared but came back again and continued as a circle. In conclusion, drug prevention and solution process in Pu Yen YaKhum Yang Yoo community was successful but not sustainable.

It is suggested to further research on the awareness procedures for youths to stay away from drugs because if they have resilience, the chance of new addictions would be reduced.

Keywords: Drug prevention, Drug problem, Pu Yen YaKhum Yang Yoo community

(4)

Approved by

.....

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จล่วงไปได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาช่วยเหลือจาก ท่าน ดร.สุเมธ แสงนันทนวล อาจารย์ที่ปรึกษาในการจัดทำสารนิพนธ์ เรื่อง การป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนปู้เย็น ย่าคำ ยังอยู่ ซึ่งท่านได้กรุณาสละ เวลาเพื่อให้แนวคิด คำแนะนำปรึกษาและตรวจสอบข้อบกพร่องในขั้นตอนต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ด้วยความเมตตาและใส่ใจเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้และ ประสบการณ์อย่างกว้างขวาง จนสารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่าง สูง ตลอดจนคณาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม ที่ได้ ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณผู้ให้การสัมภาษณ์จากคณะกรรมการชุมชน กองทุนแม่ของแผ่นดิน อาสาสมัคร เฝ้าระวังภัยและยาเสพติด ชมรม TO BE NUMBER ONE ที่ได้เสียสละเวลาให้ความร่วมมือในการให้ สัมภาษณ์เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อน ๆ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือและ เป็นกำลังใจในการทำวิจัยในครั้งนี้ให้สำเร็จได้ด้วยดี

ว่าที่ ร.ต.รณกฤต จิตต์ธรรม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2 กรอบแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติด.....	6
ความหมายของยาเสพติด.....	6
ประเภทของยาเสพติด.....	7
ภัยคุกคามและผลกระทบจากยาเสพติด.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	10
ความหมายของการมีส่วนร่วม.....	10
ความสำคัญของการมีส่วนร่วม.....	12
ขั้นตอนของการมีส่วนร่วม.....	13
รูปแบบของการมีส่วนร่วม.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับการแก้ไข้ปัญหา.....	14
ความหมายของปัญหา.....	14
ประเภทของปัญหา.....	15
ความหมายของการแก้ไข้ปัญหา.....	15
กระบวนการแก้ไข้ปัญหา.....	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	22
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	23
รูปแบบการวิจัย.....	23
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	24

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	24
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	25
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	25
4 ผลการวิจัย.....	26
บทสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง คณะกรรมการชุมชน.....	26
บทสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน.....	28
บทสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง อาสาเฝ้าระวังภัยและยาเสพติดในชุมชน.....	30
บทสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง คณะกรรมการชมรม TO BE NUMBER ONE.....	32
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	35
สรุปผลการวิจัย.....	35
1. การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยเน้นการมีส่วนร่วม ของประชาชนในชุมชนปู้เย็น ย่ำคำ ยังอยู่.....	35
2. ปัญหาอุปสรรคในการแก้ไขปัญหายาเสพติดเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและ แก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนปู้เย็น ย่ำคำ ยังอยู่.....	36
3. แนวทางในการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดในชุมชนปู้เย็น ย่ำคำ ยังอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น.....	37
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย.....	38
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	38
บรรณานุกรม.....	40
ภาคผนวก.....	43
ภาคผนวก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	44
ภาคผนวก ข้อมูลชุมชนเบื้องต้น.....	47

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญที่อยู่คู่กับประเทศไทยมาเป็นเวลานาน ซึ่งส่งผลกระทบทำให้เกิดปัญหาตามมาในสังคมไทยหลายด้าน ทั้งปัญหาทางด้านสังคม ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ปัญหาผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ต่าง ๆ เป็นต้น การดำเนินการปราบปรามยาเสพติดของประเทศไทย ดำเนินการโดยหน่วยงานภาครัฐหลาย ๆ หน่วยงาน โดยในปี พ.ศ.2504 รัฐบาลจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการปราบปรามยาเสพติดให้โทษ (ก.ป.ส.) ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและประสานงาน เพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นหน่วยงานเฉพาะที่จัดตั้งขึ้นเพื่อแก้ปัญหายาเสพติด ต่อมาเมื่อได้มีการตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2519 ให้ไว้ ณ วันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ.2519 และมาตรา 11 กำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรียกโดยย่อว่า "สำนักงาน ป.ป.ส." อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าได้มีการจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการแก้ปัญหายาเสพติด โดยเฉพาะแล้วปัญหายาเสพติดก็ยังมีได้หมดไป โดยสถิติการจับกุมคดียาเสพติดทุกข้อหาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติระหว่างปี พ.ศ. 2557 – 2562 (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2562 : 1) มีดังนี้

- ปี พ.ศ. 2557 จำนวน 348,603 คดี ผู้ต้องหา 376,628 ราย
- ปี พ.ศ.2558 จำนวน 265,823 คดี ผู้ต้องหา 285,410 ราย
- ปี พ.ศ. 2559 จำนวน 224,075 คดี ผู้ต้องหา 241,866 ราย
- ปี พ.ศ. 2560 จำนวน 261,081 คดี ผู้ต้องหา 278,752 ราย
- ปี พ.ศ. 2561 จำนวน 328,002 คดี ผู้ต้องหา 344,258 ราย
- ปี พ.ศ. 2562 จำนวน 363,769 คดี ผู้ต้องหา 385,771 ราย

จากสถิติข้างต้นจะพบว่าปัญหายาเสพติดยังคงมีตัวเลขที่อยู่ในปริมาณที่สูงทุกปี ถึงแม้บางปีจะมีจำนวนลดลง แต่สถิติในปี พ.ศ.2562 กลับพบว่าสถิติการจับกุมกลับมาเพิ่มขึ้นอีกครั้งและมากที่สุดในระหว่างปี พ.ศ. 2557 – พ.ศ. 2562 อีกด้วย โดยสถิติปริมาณของกลางยาเสพติดพบว่า ยาบ้า มีปริมาณการจับกุมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ยาไอซ์ กัญชา เฮโรอีน กีตามีนและโคเคน ตามลำดับ (สำนักงานปปส., 2562 : 42)

กรุงเทพมหานคร มีบทบาทและความสำคัญในฐานะเป็นเมืองหลวงของประเทศไทย และเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล บริหารงานตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครพ.ศ. 2528 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2542 และมีแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2556 - 2575) กับแผนปฏิบัติการราชการกรุงเทพมหานคร ประจำปี เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติราชการของข้าราชการกรุงเทพมหานครให้เกิดผลเป็นรูปธรรมตามตัวชี้วัดผลสำเร็จซึ่งภารกิจการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดก็เป็นภารกิจหนึ่งที่สำคัญของกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะปัญหาเสพติดในชุมชน

กรุงเทพมหานคร แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 50 เขต มีชุมชนในการดูแล จำนวน 2,067 ชุมชน ข้อมูลจากระบบแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและเสพติด รายงานการประเมินผลการประเมินสถานะหมู่บ้าน/ชุมชนเอาชนะเสพติด ประจำปี 2563 พบว่ามีชุมชนที่ยังมีปัญหาเสพติด จำนวน 243 ชุมชน กระจายอยู่ใน 50 สำนักงานเขตรวมถึงเขตบางแคด้วย

สำนักงานเขตบางแค มีพื้นที่ 44,456 ตร.กม. จำนวนประชากร 193,491 คน แบ่งออกเป็น 4 แขวง ได้แก่ แขวงบางแค แขวงบางแคเหนือ แขวงบางไผ่และแขวงหลักสอง มีชุมชนอยู่ในการดูแล จำนวน 48 ชุมชน ซึ่งชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ ซึ่งเป็นชุมชนเป้าหมายก็เป็นหนึ่งใน 48 ชุมชนข้างต้น

ชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ ตั้งอยู่ที่ซอยเพชรเกษม 65 แขวงบางไผ่ เขตบางแค มีพื้นที่ 21 ไร่ มีสถานะเป็นชุมชนแออัด มีจำนวนบ้าน 183 หลัง จำนวนประชากร 1,050 คน ข้อมูลจากรายงานผลสถานะหมู่บ้าน/ชุมชนเอาชนะเสพติด ระบบสารสนเทศเสพติดจังหวัด สำนักงาน ปปส. ระบุว่าชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ มีปัญหาการแพร่ระบาดของเสพติดมาเป็นเวลานาน มีกลุ่มผู้ค้ารายย่อยและกลุ่มผู้เสพเสพติดในชุมชน ประกอบกับชุมชนมีทางเข้าออกหลายทางและมีประชากรแฝงจำนวนมากทำให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดจึงทำได้ค่อนข้างยาก แต่ถึงกระนั้นก็ยังมียุทธศาสตร์ดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดหลายกลุ่ม ได้แก่ อาสาเฝ้าระวังภัยและเสพติดในชุมชน กองทุนแม่ของแผ่นดิน ชมรม TO BE NUMBER ONE กรรมการชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งประสบผลสำเร็จทำให้การแพร่ระบาดของเสพติดจากเดิมที่เป็นชุมชนที่มีการแพร่ระบาดของเสพติดกลับกลายเป็นชุมชนที่มีเสพติดลดลงและปลอดเสพติดในเวลาต่อมา ถึงแม้ว่าจะมีปัญหาเสพติดกลับมาบ้างในบางเวลาก็ตาม (รายงานผลสถานะหมู่บ้าน/ชุมชนเอาชนะเสพติด, ระบบสารสนเทศเสพติดจังหวัด, สำนักงาน ปปส. 2562)

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนมีการดำเนินงานร่วมกันในสองส่วน ได้แก่ กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งได้แก่ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

กลุ่มที่ดำเนินงานโดยชุมชน

1) คณะกรรมการชุมชน ชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ คณะกรรมการชุมชนชุดปัจจุบันมีจำนวน 8 คน แต่งตั้งเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ.2562 หน้าที่ของคณะกรรมการชุมชน ได้แก่ การประสานหน่วยงานภาครัฐในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชุมชน แจ้งข่าวสาร ประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่าง ๆ ที่หน่วยงานภาครัฐต้องการแจ้งให้ทราบ เช่น ระยะเวลาในการลงทะเบียนผู้สูงอายุ หลักเกณฑ์การลงทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ แจ้งเตือนวันคัดเลือดทหารกองเกินเข้าเป็นทหารกองประจำการ เป็นต้น ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นในชุมชน คณะกรรมการชุมชนซึ่งมีหน้าที่แก้ไขปัญหาชุมชนจึงมีหน้าที่ในการเข้ามาเป็นผู้ร่วมดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนโดยตรงร่วมกับกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

2) คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน กองทุนแม่ของแผ่นดินจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2549 ปัจจุบันมีคณะกรรมการ จำนวน 10 คน จัดตั้งขึ้นเพื่อรณรงค์ไม่ให้ประชาชนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดให้ไม่ย้อนกลับไปติดยาเสพติดอีกครั้ง หลักในการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่ “การแก้ปัญหาโดยสันติวิธี” และใช้หลักการแก้ปัญหายาเสพติดในชุมชนโดยชุมชน เพื่อชุมชน และเน้นการจัดกิจกรรมที่เป็นพระราชพิธีเป็นหลัก เช่น การจัดปฐมนิเทศน์ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดในวันที่ 12 สิงหาคม เป็นต้น

3) อาสาสมัครเฝ้าระวังภัยและยาเสพติด จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2557 ปัจจุบันชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ มีอาสาสมัครจำนวน 4 คน มีหน้าที่เฝ้าระวังในจุดเสี่ยง แหล่งมั่วสุมและมุมอับต่าง ๆ ในชุมชนเป็นหลัก

4) ชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2549 ปัจจุบันมีคณะกรรมการจำนวน 9 คน มีคำขวัญที่ว่า “เป็นหนึ่งโดยไม่พึ่งยาเสพติด” วัตถุประสงค์ของการชมรม TO BE NUMBER ONE คือ การรวมกลุ่มเด็กและเยาวชนร่วมกันใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เช่น มาทำกิจกรรมสันทนาการร่วมกัน สมาชิกที่เป็นรุ่นพี่จะดูแลสมาชิกที่มีอายุน้อยกว่าให้ห่างไกลจากยาเสพติด เป็นต้น

นอกจากกลุ่มต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วยังมีหน่วยงานภาครัฐที่ทำงานหนุนเสริมในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน ดังนี้

1) สำนักงานเขตบางแค เป็นหน่วยงานที่ดูแลชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ โดยตรง สำนักงานเขตจะเน้นงานด้านการรณรงค์ ป้องกัน เป็นหลัก เช่น ร่วมกับชุมชนเปิดเวทีประชาคมให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับยาเสพติด ร่วมประชุมกับคณะกรรมการชุมชนเพื่อรับทราบปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน เป็นคนกลางประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ และให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนชุมชนตามที่ได้รับร้องขอจากคณะกรรมการชุมชน เป็นต้น

2) ศูนย์บริการสาธารณสุข 40 (บางแค) เน้นการบำบัดผู้เสพยาเสพติด ศูนย์บริการสาธารณสุขเป็นหน่วยงานทางการแพทย์ที่เน้นช่วยเหลือผู้เสพยาเสพติดให้ได้เข้ารับการบำบัด ซึ่งเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาจะให้ความรู้กับผู้เสพรวมถึงครอบครัวในการปฏิบัติตนระหว่างการบำบัด และติดตามผลการบำบัด เมื่อชุมชนมีผู้เสพยาเสพติดที่ต้องการบำบัดสามารถไปติดต่อได้ที่ ศูนย์บริการสาธารณสุข 40 (บางแค) หรือแจ้งคณะกรรมการชุมชนเพื่อให้เจ้าหน้าที่เข้ามารับตัวในชุมชนก็ได้

3) สถานีตำรวจนครบาลเพชรเกษม เน้นการทำงานด้านการปราบปราม จับกุมเป็นหลัก สำหรับการทำงานประสานกับชุมชนนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจจะส่งเจ้าหน้าที่เข้ามาตระเวนในชุมชนเป็นครั้งคราว คณะกรรมการชุมชนสามารถแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชนเพื่อให้เจ้าหน้าที่เข้ามาตรวจสอบได้

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนปู้เย็น ย่าคำ ยังอยู่ เนื่องจากเป็นชุมชนที่มีการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเข้มแข็งต่อเนื่อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขการทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนปู้เย็น ย่าคำ ยังอยู่
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคในการแก้ไขปัญหายาเสพติดเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนปู้เย็น ย่าคำ ยังอยู่
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนปู้เย็น ย่าคำ ยังอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาวิจัย เรื่อง การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนปู้เย็น ย่าคำ ยังอยู่ โดยผู้วิจัย จะทำการศึกษาเชิงคุณภาพถึงปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน และศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหายา

1. ขอบเขตด้านประชากร ผู้วิจัยกำหนดประชากรในการทำวิจัยจำนวน 11 คน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่
 - 1) ประธานชุมชนและคณะกรรมการชุมชน จำนวน 4 คน
 - 2) คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน จำนวน 2 คน
 - 3) อาสาเฝ้าระวังภัยและยาเสพติดในชุมชน จำนวน 2 คน
 - 4) คณะกรรมการชมรม TO BE NUMBER ONE จำนวน 3 คน
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวทางการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน
3. ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้พื้นที่ชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ แขวงบางไผ่ เขตบางแค เป็นพื้นที่ศึกษาวิจัย
4. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม 2562–วันที่ 30 เมษายน 2563 รวม 1 ปี

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1. ยาเสพติด หมายถึง ยา หรือสารเคมี หรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายแล้ว จะติด และต้องเสพอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดพิษเรื้อรัง มีผลเสียต่อร่างกาย และจิตใจ เช่น เฮโรอีน โคเคน ผีน กัญชา ยาบ้า ยาแก้ปวด สุรา
2. การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด หมายถึง กระบวนการใด ๆ ที่ดำเนินการแล้วทำให้จำนวนยาเสพติดในชุมชนลดลงหรือหมดไป
3. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันจะมีผลกระทบ ถึงตัวประชาชนเอง โดยการเข้ามามีส่วนร่วมจะต้องเกิดจากความสมัครใจของประชาชน
4. ชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่รวมกัน ในบริเวณเดียวกัน มีผลประโยชน์ มีความสัมพันธ์กัน ทางสังคมหรือวัฒนธรรมเดียวกัน

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงวิธีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขปัญหายาเสพติดเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่
3. เพื่อเป็นข้อมูลให้กรุงเทพมหานคร นำข้อมูลที่ได้นำไปปรับใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนของกรุงเทพมหานครต่อไป

บทที่ 2

กรอบแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเรื่อง การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ ได้ค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการรองรับกรอบแนวความคิดอันจะเป็นการอธิบาย ความเป็นจริงของการศึกษาดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติด
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการแก้ไข้ปัญหา
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติด

1. ความหมายของยาเสพติด

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) (2559 : 1) ให้ความหมายว่า ยาเสพติด หมายถึง สิ่งที่เสพเข้าไปแล้วจะทำให้เกิดความต้องการทั้งร่างกายและจิตใจต่อไปโดยไม่สามารถหยุดเสพได้ และจะต้องเพิ่มปริมาณมากขึ้นเรื่อย ๆ จนในที่สุดจะทำให้เกิดโรคร้ายไข้เจ็บต่อร่างกายและจิตใจขึ้น

องค์การสหประชาชาติ (2559 : 1) ให้ความหมายว่า ยาเสพติด หมายถึง สารใด ๆ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือได้จากธรรมชาติ หรือจากการสังเคราะห์ที่มีผลต่อจิตใจและระบบประสาท

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546 (2546 : 100) ได้ให้ความหมายของยาเสพติด หมายถึง ยาหรือสารเคมีซึ่งเมื่อเสพหรือฉีดเข้าสู่ร่างกายติดต่อกันชั่วระยะเวลาหนึ่งก็จะติดก่อให้เกิดพิษเรื้อรัง ทำให้ร่างกายและจิตใจเสื่อมโทรม เช่น ฝิ่น กัญชา เฮโรอีน ยานอนหลับ สุรา

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษได้ให้ความหมายของ ยาเสพติดไว้ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 (2519 : 1) ว่า ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ วัตถุประสงค์ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และสารระเหยตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการใส่สารระเหย

พระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 (2518 : 1) ได้ให้ความหมายของวัตถุออกฤทธิ์ หมายความว่า วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นสิ่งที่ได้จากธรรมชาติหรือวัตถุที่ออก

ฤทธิ์ต่อจิต และประสาทที่เป็นวัตถุสงเคราะห์ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศในราชกิจจานุเบกษา

พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 (2533 : 1) ได้ให้ความหมายของสารระเหย หมายความว่า สารเคมีหรือผลิตภัณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมประกาศว่าเป็นสารระเหย

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 (2522 : 1) ได้ให้ความหมายของยาเสพติดไว้ในมาตรา 4 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2528 ว่า ยาเสพติดให้โทษ หมายความว่า สารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดของการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลาและสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง รวมตลอดถึงพิษหรือส่วนของพิษ ที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษหรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษและสารเคมีที่ใช้ ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย ทั้งนี้ไม่หมายความถึง ยาสามัญประจำบ้านบางตำรับตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่

2. ประเภทของยาเสพติด

2.1 แบ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 (2522 : 3) แบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

2.1.1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง ประเภทที่ 1 เช่น เฮโรอีน แอลเอสดี แอมเฟตามีน หรือยาบ้า ยาอี ยาเลิฟ

2.1.2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไป ประเภทที่ 2 ยาเสพติดประเภทนี้เป็นยาเสพติดที่สามารถนำมาใช้เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ได้ แต่ต้องใช้ภายใต้การควบคุมของแพทย์ เช่น ผื่นมอร์ฟีน โคลเคนหรือโคลาอิน โคลเคอิน และเมทาโดน

2.1.3 ยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ 3 ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นตำรับยาและมียาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ผสมอยู่ มีประโยชน์ทางการแพทย์ การนำไปเสพเพื่อเสพ จะมีบทลงโทษกำกับไว้ ยาเสพติดประเภทนี้ ได้แก่ ยาแก้ไอ ที่มีตัวยาโคลเคอิน ยาแก้ท้องเสีย ที่มีฝิ่นผสมอยู่ด้วย ยาฉีกระงับปวดต่าง ๆ เช่น มอร์ฟีน เพทิดีน ซึ่งสกัดมาจากฝิ่น เป็นต้น

2.1.4 ยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ 4 คือสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 1 หรือประเภทที่ 2 เช่น น้ำยาอะเซติกแอนไฮไดรย์ และอะเซติลคลอไรด์ ซึ่งใช้ในการเปลี่ยนมอร์ฟีน วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท 12 ชนิด ที่สามารถนำมาผลิตยาอี และยาบ้าได้

2.1.5 ยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ 5 คือยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท 1 ถึง 4

2.2 แบ่งตามการออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

2.2.1 ยาเสพติดประเภทกดประสาท ได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน ยากล่อมประสาท สารระเหย เช่น ทินเนอร์ แอลกอฮอล์ น้ำมันเบนซิน กาว ทำให้ผู้เสพยาเสพติดมีร่างกายซูบซีด ผอมเหลือง อ่อนเพลีย ฟุ้งซ่าน อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย

2.2.2 ยาเสพติดประเภทหลอนประสาท เช่น แอลเอสดี เห็ดขี้ควาย ทำให้ผู้เสพยาเสพติดมีอาการประสาทหลอน ฝันเพื่อง เห็นแสงสีวิจิตรพิสดาร หูแว่ว ได้ยินเสียงประหลาด หรือเห็นภาพหลอนที่น่ากลัว ควบคุมตนเองไม่ได้ จนเกิดเป็นโรคทางจิตประสาท

2.2.3 ยาเสพติดประเภทกระตุ้นประสาท เช่น แอมเฟตามีน กระท่อม โคลาอีน ทำให้ผู้เสพยาเสพติดมีอาการหงุดหงิด กระวนกระวาย สับสน หวาดระแวง บางครั้งมีอาการคลุ้มคลั่ง หรือทำในสิ่งที่คนปกติไม่กล้าทำ เช่น ทำร้ายตนเอง ทำร้ายผู้อื่น เป็นต้น

2.2.4 ยาเสพติดประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน สามารถออกฤทธิ์ กด กระตุ้นหรือหลอนประสาทได้พร้อม ๆ กัน เช่น กัญชา อาการของผู้เสพยาเบื้องต้นจะกระตุ้นประสาททำให้ผู้เสพยาตื่นตัว ร่าเริง ช่างพูด หัวเราะตลอดเวลา ต่อมาจะกดประสาททำให้รู้สึกคล้ายเมาเหล้า ง่วงนอน เชื่องซึม เมื่อเสพยามากขึ้นจะหลอนประสาท อาจเห็นภาพลวงตา หูแว่ว หรือหวาดระแวง สับสนควบคุมตนเองไม่ได้

2.3 แบ่งตามแหล่งที่เกิด แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

2.3.1 ยาเสพติดธรรมชาติ คือ ยาเสพติดที่มีต้นกำเนิดจากพืช เกิดขึ้นได้เองตามธรรมชาติหรือมนุษย์เป็นผู้ปลูก แพร่พันธุ์ สามารถนำมาเสพยาได้โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการแปรรูปใด ๆ เช่น ฝิ่น กระท่อม กัญชา เป็นต้น

2.3.2 ยาเสพติดสังเคราะห์ คือ ยาเสพติดที่ผลิตขึ้นด้วยกรรมวิธีการเคมี ผ่านการดัดแปลง แปรรูป สกัด ทำให้เกิดเป็นเม็ด ผง หรือสถานะอื่น ๆ เช่น เฮโรอีน แอมเฟตามีน เป็นต้น

2.4 แบ่งตามองค์การอนามัยโลก แบ่งออกเป็น 9 ประเภท ได้แก่

2.4.1 ประเภทฝิ่น มอร์ฟีน รวมถึงยาที่ออกฤทธิ์ใกล้เคียงกัน เช่น เฮโรอีน

2.4.2 ประเภทยาพิษเรท รวมถึงยาที่ออกฤทธิ์ใกล้เคียงกัน เช่น เซโคบาร์บิทัล อะโม่บาร์บิทัล พาราเลลิไฮด์

2.4.3 ประเภทแอลกอฮอล์ ได้แก่ เหล้า เบียร์ วิสกี้

2.4.4 ประเภทแอมเฟตามีน ได้แก่ แอมเฟตามีน เมทแอมเฟตามีน

2.4.5 ประเภทโคเคน ได้แก่ โคเคน ใโบโคคา

2.4.6 ประเภทกัญชา ได้แก่ ใบกัญชา

2.4.7 ประเภทใบกระท่อม

2.4.8 ประเภทหลอนประสาท ได้แก่ เห็ดเมาบางชนิด

2.4.9 ประเภทอื่น ๆ นอกเหนือจาก 9 ประเภทข้างต้น ได้แก่ สารระเหยต่าง ๆ เช่น ทินเนอร์ ยาแก้ปวด บุหรี่

3. ภัยคุกคามและผลกระทบจากยาเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) ได้จัดสัมมนาครั้ง เพื่อแสดงให้เห็นถึงภัยคุกคามและผลกระทบจากยาเสพติด ดังนี้

1. ต่อตนเอง ยาเสพติดส่งผลร้าย ทำลายระบบต่าง ๆ ในร่างกาย ทำให้ประสาทหลอน ความจำเสื่อม หลอดลมอักเสบ หัวใจวาย โลหิตจาง มะเร็งในเม็ดเลือด ปอดอักเสบหรือมะเร็งปอด ไตอักเสบ ฯลฯ และนอกจากจะส่งผลเสียต่อร่างกายแล้ว ยังส่งผลเสียต่อจิตใจและอารมณ์อีกด้วย ทำให้อารมณ์แปรปรวน หงุดหงิดง่าย ก้าวร้าว ขาดการใช้เหตุผล การนึกสนุกทดลองใช้ยาเสพติด จะส่งผลต่อสมอง โดยไม่รู้ตัว และหากมีปัญหาในชีวิตก็ไม่จำเป็นต้องพึ่งพายาเสพติด เพราะปัญหา จะยิ่งถลำลึก และมีปัญหาอื่น ๆ ตามมาได้

2. ต่อครอบครัว นอกจากผลเสียผลร้ายที่เกิดจากตัวผู้เสพเอง ยาเสพติดยังส่งผลต่อครอบครัว ผู้เสพ ทำให้ต้องเสียทรัพย์สินไปกับยาเสพติดโดยไม่จำเป็น เสียค่าใช้จ่ายเพื่อดูแลอาการบาดเจ็บ ที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด ทำให้ครอบครัวเสียชื่อเสียง เกิดความไม่เข้าใจกัน ทำให้ครอบครัวแตกแยกได้

3. ต่อชุมชน ด้วยภาวะการตัดสินใจผิดพลาดทำให้ต้องใช้จ่ายอย่างต่อเนื่อง หากผู้เสผู้ติดไม่มีเงิน ที่จะซื้อยาเสพติดได้ต่อเนื่อง ก็อาจส่งผลให้เกิดปัญหาการลักขโมย เกิดความไม่ปลอดภัยต่อ ทรัพย์สินในชุมชน และเมื่อฤทธิ์ยาส่งผลจะทำให้เกิดอาการทางจิตและประสาท ก็อาจส่งผลต่อ ความไม่ปลอดภัยในร่างกายและชีวิตของคนในชุมชนได้ ดังนั้น ผู้เสพเพียง 1 คน ก็อาจส่งผลต่อ ชุมชนได้ หากชุมชนนั้นขาดการเฝ้าระวังและป้องกันยาเสพติด

จากแนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ยาเสพติด หมายถึง สารหรือวัตถุใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากธรรมชาติหรือการตัดแปลงทางสารเคมี เมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะเป็น วิธี รับประทาน ดม สูบ ฉีดหรือวิธีการใด ๆ จะทำให้เกิดความต้องการเสพซ้ำและต้องการเสพ ใน ปริมาณเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนส่งผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจและการใช้ชีวิตของผู้เสพยาเสพติด ตลอดจนส่งผลกระทบต่อครอบครัว ชุมชน และสังคม

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

1. ความหมายของการมีส่วนร่วม

พจนานุกรมอังกฤษฉบับออกฟอร์ด ได้ให้คำนิยาม การมีส่วนร่วม (Participation) ไว้ว่า “เป็นการมีส่วนร่วม (ร่วมกับคนอื่น) ในการกระทำบางอย่างหรือบางเรื่อง” คำว่า การมีส่วนร่วมโดยมาก มักจะใช้ในความหมายตรงข้ามกับคำว่า “การเมินเฉย (Apathy)” การมีส่วนร่วม จึงหมายถึง การที่บุคคลกระทำการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือในประเด็นที่บุคคลนั้นสนใจ ไม่ว่าจะเขาคนนั้นจะสนใจแบบจริงจังหรือไม่ก็ตาม และคนผู้นั้นไม่ว่าจะเข้ามาเกี่ยวข้องทั้ง โดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมได้

ปรีดา เจษฎารางกุล (2550 : 24) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหาของตนเองเน้นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงกับประชาชน ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชนแก้ไขร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุน ติดตามการปฏิบัติขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ทะนงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ (2540 : 93) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน ไว้ 3 ประเด็น ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการดำเนินการพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจแก้ปัญหของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญ ร่วมกับวิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุนการติดตามการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

2. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับโอกาสที่จะแสดงออกซึ่งความรู้ตึกนิกคิด แสดงออกซึ่งสิ่งที่เขามี แสดงออกซึ่งสิ่งที่เขาต้องการ แสดงออกซึ่งปัญหาที่กำลังเผชิญ และแสดงออกซึ่งวิธีแก้ไขปัญหาและลงมือปฏิบัติโดยการช่วยเหลือของหน่วยงานภายนอกน้อยที่สุด

3. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่รัฐทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชน ทั้งในส่วนบุคคล กลุ่มคน ชมรม สมาคม มูลนิธิและองค์กรอาสาสมัครรูปแบบต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ณัฐพร แสงประดับ (2527 : 214-215) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การเกี่ยวข้องด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้บุคคลนั้นเข้าร่วมเพื่อกระทำกิจกรรมใด ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ ความศรัทธาที่มีต่อความเชื่อถือในตัวบุคคล การมีปัญหาร่วมกันของกลุ่ม เป็นต้น

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ (2550 : 25) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าไปเกี่ยวข้อง (Involvement) ทางความคิด, จิตใจ, อารมณ์และทางกาย การมีส่วนร่วมมีความหมายมากกว่าการเป็นส่วนหนึ่ง (Sense and belonging) การมีส่วนร่วมมีความหมายทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ (Quantitative and qualitative) การมีส่วนร่วมครอบคลุมทั้งมิติด้านความสามารถ เวลา และโอกาสที่จะมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมเป็นการกระทำ (Action) จึงมีทั้งผู้กระทำ (The actor) ผู้ถูกกระทำหรือผู้รับผล (The recipient) และสาธารณชน (The public) ผู้เป็นบริบทของการกระทำ

ชวลีภรณ์ ฉิมเจริญ (2544 : 26) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริม สนับสนุน สร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนทั้งส่วนที่เป็นบุคคล กลุ่มบุคคล ชมรม สมาคม อาสาสมัครในรูปแบบต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องในเวลาเดียวกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือนโยบายที่กำหนดไว้ โดยการมีส่วนร่วมจะมีลักษณะ ดังนี้

1. ร่วมศึกษา ค้นคว้าปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน หรือความต้องการของชุมชน เพื่อการพัฒนา
2. ร่วมคิดและสร้างรูปแบบ วิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาหรือลดความรุนแรงของปัญหาที่มีอยู่ หรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน
3. ร่วมกำหนดนโยบายหรือวางแผนงาน โครงการ กิจกรรม เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหา หรือสนองความต้องการของชุมชน
4. ร่วมตัดสินใจในการใช้สอยทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด
5. ร่วมปรับปรุงระบบการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
6. ร่วมลงทุนในกิจกรรม โครงการที่วางไว้ตามขีดความสามารถของตนเองหรือของหน่วยงาน
7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย โครงการ กิจกรรม ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้
8. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล โครงการ กิจกรรมที่ได้ดำเนินการทั้งโดยเอกชนและรัฐบาล

บรรจง กนะกาสัย (2540 : 10) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความร่วมมือของประชาชนหรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกันเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ โดยการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์การเพื่อบรรลุการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2526 : 3) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบถึงประชาชนเอง

พัฒน์ บุญยรัตนพันธ์ (2517 : 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนจะต้องมีขึ้น โดยตลอดตั้งแต่ขั้นการร่วมวางแผน โครงการ การเสียดสละกำลัง แรงงาน วัสดุ กำลังเงิน หรือทรัพยากรใด ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน

2. ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

อดิศร วงศ์คงเดช (2539 : 87) กล่าวว่า ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม ชุมชนได้ประโยชน์ในการมีส่วนร่วมกิจกรรมการพัฒนาสุขภาพ ดังนี้

1. ชุมชนตระหนักในปัญหาของตนเอง และตระหนักที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาของตนเอง
2. ชุมชนมีโอกาสใช้ความสามารถของตนเองที่มีอยู่ในรูปของความคิดการตัดสินใจและการกระทำได้อย่างเต็มที่
3. เป็นการระดมทรัพยากรมนุษย์มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน
4. ชุมชนมีความรู้สึกในความเป็นเจ้าของ ทำให้การพัฒนามีความมั่นคง ถาวรและประหยัด
5. เป็นกระบวนการพัฒนาความสามารถ และพลังชุมชนในการพึ่งตนเอง
6. เป็นการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย
7. ชุมชนรับผิดชอบและมีอำนาจสูงสุดในการพัฒนาตนเอง
8. เป็นการแสดงออกถึงความเคารพ นับถือ เชื่อใจ ไว้วางใจ รักและศรัทธาในชุมชนว่ามี ความรู้ความสามารถ

ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2543 : 26) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสิทธิพื้นฐานอันชอบธรรมของคนทุกคนที่ต้องการพบให้การยอมรับ และยกย่อง โดยการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงออกเกี่ยวกับการปรับปรุงวิถีชีวิตของเขา
2. งานพัฒนาเป็นงานที่ต้องเกี่ยวข้องกับประชาชนจำนวนมาก จำเป็นต้องให้คนหมู่มากเหล่านี้ มีสิทธิ์มีเสียงในการแสดงออก
3. กลยุทธ์ทั้งหลายในการพัฒนาที่ผ่านมา ยังไม่สามารถส่งผลถึงกลุ่มประชาชนผู้ด้อยโอกาส และยากจน และในทางตรงข้ามส่งผลให้กลุ่มคนผู้ได้เปรียบมีโอกาสมากขึ้น จึงจำเป็นต้องปรับกลยุทธ์ในการพัฒนาใหม่ โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนมากขึ้น
4. ประสบการณ์ที่ผ่านมาพบว่า มีโครงการจำนวนมากไม่น้อยที่ประสบความสำเร็จ โดยอาศัยวิธีให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรูปของการรวมกลุ่ม และจัดตั้งองค์กรประชาชนในขณะเดียวกัน มีตัวอย่างของโครงการที่ล้มเหลวจำนวนมาก อันเนื่องจากไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม
5. การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นเรื่องของปฏิบัติการเป็นกลุ่มหรือของกลุ่ม (Group action) อันเป็นผลมาจากความรู้สึกผูกพันของสมาชิกแต่ละคนที่เข้ามามีส่วนร่วม เพื่อพิทักษ์ประโยชน์ของเขา และในขณะเดียวกันก็ได้ประโยชน์แก่ส่วนรวมด้วยการมีส่วนร่วมจึงเป็นสิ่งจำเป็น

6. การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นตัวชี้วัดของการพัฒนาชุมชน ยิ่งประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากเท่าไร ยิ่งแสดงว่าประชาชนจะได้รับประโยชน์จากการพัฒนามากยิ่งขึ้น

7. ประชาชนย่อมรู้ดีว่าตนเองนั้นต้องการอะไร มีปัญหาอะไร และอยากจะทำปัญหาอย่างไร ถ้าให้โอกาสแก่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา ย่อมช่วยให้โครงการต่าง ๆ สอดคล้องความต้องการที่แท้จริงของประชาชนได้ดีกว่า

8. การมีส่วนร่วมของประชาชน ช่วยให้การปฏิบัติการทางสังคม (Social action) เป็นไปอย่างสงบสันติ ก่อให้เกิดรูปแบบการเปลี่ยนแปลงที่มีระเบียบ เป็นระบบ และเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

9. เป็นนโยบายของรัฐในปัจจุบัน ที่ให้ทุกโครงการที่ลงสู่ชนบท ต้องให้ประชาชน มีส่วนร่วมเพิ่มขึ้นตามปรัชญาของการพัฒนา

3. ขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

ธนาภรณ์ เมทนีสุดดี (2543 : 84) กล่าวถึงแนวทางการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. การร่วมคิด หมายถึง การมีส่วนร่วมในการประชุม ปรึกษาหารือ การวางแผนโครงการ วิธีคิดตามผล การตรวจสอบและประเมินผล เพื่อให้กิจกรรมโครงการประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

2. การร่วมตัดสินใจ หมายถึง เมื่อมีการประชุมหารือเรียบร้อยแล้ว ต่อมาต้องร่วมกันตัดสินใจเพื่อเลือกทางเลือกหรือแนวทางที่ดีที่สุดเพื่อดำเนินการ

3. การร่วมปฏิบัติตามโครงการ หมายถึง การเข้าร่วมในการดำเนินงานตามโครงการที่ได้ประชุมหารือ โดยอาจสนับสนุนการปฏิบัติการได้หลายวิธี เช่น การเข้าร่วมการดำเนินการ การออกทุนทรัพย์ เป็นต้น

4. การร่วมติดตามและประเมินผล หมายถึง เมื่อโครงการเสร็จสิ้นแล้วได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจตรา ประเมินผลว่าโครงการดังกล่าวบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่

ฉอาน วุฑฒิกกรมรักษา(2526 : 16) ได้จำแนกการมีส่วนร่วมไว้ 5 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นกำหนดความต้องการ
2. ขั้นวางแผนดำเนินการ
3. ขั้นตัดสินใจ
4. ขั้นดำเนินการ
5. ขั้นติดตามผลงาน

อกิน ระพีพัฒน์ (2527 : 18) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมของชุมชนออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข
2. การตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหา
3. การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนา

4. การประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา

4. รูปแบบของการมีส่วนร่วม

สุธี ศรสวรรค์ (2538 : 37-38) ได้แบ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมออกเป็น 10 แบบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมประชุม
2. การมีส่วนร่วมออกเงิน
3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ
4. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ
5. การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์
6. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน
7. การมีส่วนร่วมเป็นผู้บริโภค
8. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ประกอบการ
9. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงาน
10. การมีส่วนร่วมออกวัสดุอุปกรณ์

จากแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การที่ประชาชนหรือกลุ่มบุคคล มีแนวคิดหรือจุดมุ่งหมายที่เหมือนกัน เข้ามาดำเนินงานนั้นๆ ให้แล้วเสร็จตามจุดหมายที่กำหนดแล้ว รับผิดชอบต่อซึ่งกันและกัน ซึ่งประชาชนอาจเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอนหรือบางขั้นตอนตามความถนัดของแต่ละคน ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมติดตามและประเมินผล

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหา

1. ความหมายของปัญหา

คุษฎี นรศาสตร์ (2561 : 4) ได้ให้ความหมายไว้ว่า

1. ความยุ่งยากที่ต้องแก้ไข
2. สถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์
3. เหตุการณ์ที่เป็นไปไม่ตรงตามคาดหวังโดยไม่ทราบสาเหตุ
4. การที่มนุษย์ไม่รู้จักริธีทำอะไร จึงจะบรรลุเป้าหมายที่กำหนด
5. เหตุการณ์หันเหเบี่ยงเบนจากที่ควรจะเป็น หรือความแตกต่างระหว่างสถานะที่เกิด

จริงกับสถานะที่ตั้งเป้าหมายว่าควรเป็นอย่างไร

2. ประเภทของปัญหา

คุษฎี นรศาสตร์ (2561 : 5) กล่าวว่า ประเภทของปัญหามีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา เช่น

1. รูปแบบที่ 1 มี 2 ประเภทคือ ปัญหามนุษย์และปัญหาอื่นทั้งหลายที่ไม่เกี่ยวกับมนุษย์
2. รูปแบบที่ 2 มี 2 ประเภทคือ ปัญหาเบี่ยงเบนจากเป้าหมายที่กำหนดไว้และปัญหาปรับปรุงเชิงพัฒนา
3. รูปแบบที่ 3 มี 2 ประเภทคือ ปัญหาขัดข้องที่ส่อว่าจะเกิดจากอดีตถึงปัจจุบันและถือว่าปรากฏในอนาคต และปัญหาป้องกันโดยมีสัญญาณบอกเหตุให้เตรียมตัวหาวิธีแก้ไข เพราะอาจเกิดเบี่ยงเบนในอนาคตได้
4. รูปแบบที่ 4 มี 2 ประเภทคือ ปัญหาเรื้อรังคือเกิดมานานจนเคยชิน และปัญหาเคย์วัน (Day One Problem) ซึ่งตรงข้ามกับปัญหาเรื้อรัง คือมีปัญหาตั้งแต่เริ่มต้นมาสภาพการณ์ไม่เคยได้มาตรฐานแม้สักครั้งเดียว ผู้เกี่ยวข้องได้รับความเดือดร้อนรำคาญมาตลอด
5. รูปแบบที่ 5 มี 2 ประเภทคือ ปัญหาเฉพาะหน้าเร่งด่วน และปัญหาสำคัญ ถ้าไม่เร่งแก้ไขจะส่งผลกระทบต่อรุนแรง
6. รูปแบบที่ 6 มี 2 ประเภทคือ ปัญหาต่อเนื่อง และปัญหาไม่ต่อเนื่องซึ่งเป็นปัญหาย่อยหลายปัญหาที่ไม่ได้เกี่ยวข้องต่อเนื่องกัน
7. รูปแบบที่ 7 มี 2 ประเภทคือ ปัญหาเตรียมรับการเปลี่ยนแปลงหรือปัญหาปิดป้อง (กันไว้ดีกว่าแก้) และปัญหาเตรียมรับสถานการณ์หรือปัญหาปลดเปลื้อง (ถึงจะแยแต่ก็แก้ทัน)

การศึกษาว่า “ปัญหาคืออะไร” และ “อะไรคือปัญหา” นับเป็นขั้นตอนสำคัญมากที่สุด เพราะเมื่อสามารถระบุปัญหาได้ถูกต้อง แน่ชัด ตรงประเด็นก็เท่ากับสามารถแก้ไขปัญหาได้ล่วงเสร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง ปัญหาที่มีได้รับการแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงบางส่วนสาเหตุเพราะไม่สามารถสืบเสาะหาได้ว่าอะไรคือปัญหาที่แท้จริง อาจกล่าวได้ว่าการระบุปัญหาได้ถูกต้องจะช่วยนำพาให้การดำเนินการต่อไปอย่างถูกต้องทิศทาง บรรลุเป้าหมายได้โดยสะดวกง่ายดาย

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าปัญหา คือ สภาวะการที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อบุคคลหรือชุมชนหากไม่ได้รับการแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นอาจเป็นปัญหาที่ส่อเค้าว่าจะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อ ซึ่งปัญหาที่ไม่ได้รับการแก้ไขเป็นเวลานานอาจทำให้เกิดความเคยชินและถูกเมินเฉย จนทำให้ปัญหานั้นเป็นปัญหาเรื้อรังและยากที่จะแก้ไข

3. ความหมายของการแก้ปัญหา

สิทธิชัย ชมพูพาทย์ (2553 : 13) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นความสามารถในการเปลี่ยนด้านลบให้เป็นด้านบวก กล่าวคือ เป็นการใช้สมองในการคิด เรียนรู้และยังเป็นกระบวนการลดความ

เบี่ยงเบน (ด้านลบ) ของปัญหาให้เป็นวัตถุประสงค์ (ด้านบวก) และลดความเบี่ยงเบน (ด้านลบ) ของสาเหตุให้เป็นเป้าหมาย (ด้านบวก) โดยประกอบด้วยกิจกรรมหลายอย่างต่อเนื่องกัน ผู้แก้ปัญหาต้องพยายามปรับปรุงตัวเองและสิ่งแวดล้อมให้ผสมกลมกลืนกลับเข้าสู่ภาวะสมดุลหรือสภาวะที่เราคาดหวังเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

4. กระบวนการแก้ไข้ปัญหา

คฤษณี นรศาสตร์ (2561 : 5-7) ได้อธิบายถึงกระบวนการแก้ไข้ปัญหาไว้ว่า ในการแก้้ปัญหาจะต้องพยายามค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา แล้วมุ่งเน้นแก้้สาเหตุแห่งปัญหาให้หมดสิ้น เมื่อทำได้ดังนี้แล้ว ก็เท่ากับว่าปัญหาได้รับการแก้ไข้โดยปริยาย การแก้ไข้สาเหตุแห่งปัญหาจะต้องแก้ไข้ให้ครบระบบถ้าแก้้เพียงส่วนใดส่วนหนึ่งปัญหาก็จะยังคงมีอยู่ไม่จบสิ้น

การระบุปัญหานั้นเป็นขั้นตอนแรก และขั้นตอนสำคัญที่สุดของกระบวนการแก้้ปัญหาดังนั้นการที่จะสามารถระบุปัญหาได้ชัดเจน เป็นปัญหาถูกต้องแท้จริงมีความสมบูรณ์ครบถ้วน นอกจากกำหนดหัวข้อแล้วควรจะต้องพิจารณาและดำเนินการตามหัวข้ออื่นเพิ่มต่อไปอีก ดังนี้

1. กำหนดหัวข้อปัญหา
2. กำหนดสภาพแห่งปัญหา
3. กำหนดวัตถุประสงค์
4. กำหนดบทบาทของผู้แก้้ปัญหา

ขั้นตอนการแก้้ปัญหาโดยทั่วไป มีหลักการคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่หากจะแตกต่างในรายละเอียดไปบ้างก็เนื่องเพียงเพิ่มเติม เพื่อความชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพอใจของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ จึงเสนอเพิ่มเติมอีกหลายรูปแบบ การแก้้ปัญหาแต่ละรูปแบบจะประกอบด้วยขั้นตอนที่แตกต่างกัน ดังนี้

รูปแบบที่ 1

1. ระบุปัญหา
2. ระบุสาเหตุของปัญหา
3. กำหนดวัตถุประสงค์ในการแก้้ปัญหา
4. เลือกแนวทางการแก้้ปัญหา

รูปแบบที่ 2

1. ระบุปัญหา
2. ระบุสาเหตุของปัญหา
3. เสนอวิธีแก้้ปัญหาหลายวิธี
4. ตัดสินใจเลือกวิธีที่ดีที่สุด

รูปแบบที่ 3

1. กำหนดตัวปัญหาให้ชัดเจน
2. รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
3. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาสาเหตุ
4. กำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา
5. เลือกวิธีแก้ปัญหาที่เหมาะสม

รูปแบบที่ 4

1. ระบุปัญหาให้ชัดเจน
2. สะสมสมการที่จะนำมาใช้เป็นกุญแจไขปัญหา
3. ทำการคำนวณด้วยสมการที่คัดเลือกจากข้อ 2
4. รวบรวมข้อมูลตรวจสอบหน่วยของผลการคำนวณ
5. ทบทวนตรวจสอบคำตอบ

รูปแบบที่ 5

1. ระบุปัญหา
2. พิจารณาปัญหาให้ครบสี่มิติ ได้แก่ อะไร ที่ไหน เมื่อไร และมากน้อยเท่าไร
3. สืบเสาะหาข้อมูลอันเป็นกุญแจไขปัญหา จากแนวทางที่กำหนดทั้งสี่มิติตามข้อ 2
4. ทดสอบสาเหตุที่มีความเป็นไปได้สูง
5. พิสูจน์หาสาเหตุที่แท้จริง

รูปแบบที่ 6 การควบคุมคุณภาพ หรือ Q.C.C. จะประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1. ค้นหาปัญหาเรื่องคุณภาพ หรือ ข้อขัดข้องในการดำเนินการ
2. สาเหตุของการเกิดปัญหาด้านคุณภาพ
3. เสนอแนวทางแก้ปัญหาคุณภาพ
4. ปรับปรุงคุณภาพตามแนวทางข้อ 3 (เพื่อยุติข้อเสียหายทั้งปวง)
5. เสริมสร้างคุณภาพและประสิทธิภาพในการดำเนินงานเมื่อสามารถยุติความเสียหายได้

เป็นผลสำเร็จ

บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาย่อมมีสิทธิ์ในการเลือกใช้ ขั้นตอนของรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งได้ตามความพอใจ ขอเพียงว่า ในขณะที่ปฏิบัติให้รู้จักปรับเปลี่ยนวิธีเล็กน้อย ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับประเภทของปัญหา ซึ่งมีความแตกต่างกันอยู่บ้างพอสมควร แต่อย่างไรก็ตาม ในขั้นตอนที่จำเป็นและสำคัญทุกขั้นตอน ลักษณะการพิจารณาเพื่อเสนอแนวความคิดสามารถนำไปประยุกต์เหมือนกันได้ทุกกรณี

สิทธิชัย ชมพูพาทย์ (2553 : 13) ได้อธิบายถึงกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์โดยรวบรวมแนวคิดของนักวิชาการไทยและต่างประเทศ และได้สรุปเป็นขั้นตอนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ซึ่งมีทั้งหมด 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเข้าถึงปัญหา คือ การทำความเข้าใจ ทำความรู้จักกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหา โดยศึกษารายละเอียดของสถานการณ์อย่างรอบด้าน เพื่อระบุปัญหาที่จะต้องแก้ไข สืบหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูล กำหนดกรอบของปัญหา ประกอบด้วย

1. เห็นความสำคัญ คือ ระบุและอธิบายความสำคัญของปัญหาทั้งในความคิดเห็นของตนเองและผู้อื่น รวมถึงมีความคิดที่เหมาะสมต่อปัญหา
2. การสำรวจข้อมูล คือ การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเพื่อทำความเข้าใจกับสถานการณ์อย่างรอบด้าน
3. การระบุปัญหา คือ การตัดสินใจว่าปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหมดนั้นปัญหาใดคือปัญหาที่แท้จริงที่ต้องนำมาแก้ไข และมีความคิดที่เหมาะสมต่อการแก้ปัญหา

ขั้นตอนที่ 2 การคิดวิธีการแก้ปัญหา คือ การใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการหาวิธีแก้ปัญหาให้ได้มากที่สุด โดยไม่มีการตัดสินใจว่าความคิดที่ผิดหรือถูก ยึดปริมาณของความคิดว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการแก้ไขปัญหา รวมถึงการสร้างวิธีการแก้ปัญหาวิธีใหม่จากวิธีการเดิมที่มี

ขั้นตอนที่ 3 การเลือกและเตรียมการ คือ การประเมินวิธีการแก้ปัญหาด้วยเกณฑ์ที่สร้างขึ้นจนได้วิธีที่ดีที่สุด จากนั้นพิจารณาสิ่งสนับสนุนและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นในกระบวนการแก้ปัญหาและการวางแผนใหม่โดยมีขั้นตอน ได้แก่

1. การเลือกวิธีการแก้ปัญหา โดยการสร้างเกณฑ์คัดเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด ทำการประเมินวิธีการแก้ปัญหาและเลือกวิธีการแก้ปัญหา
2. การคาดการณ์ผลกระทบ เป็นการระบุสิ่งสนับสนุนและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นในกระบวนการแก้ปัญหา ระบุทรัพยากรที่ใช้ในการแก้ปัญหา

ขั้นตอนที่ 4 การวางแผนการแก้ปัญหา คือ การวางแผนการแก้ปัญหา เป็นการประกันความเป็นไปได้ของวิธีการแก้ปัญหา ตรวจสอบ ติดตาม ปรับปรุงกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้ในการแก้ปัญห การวางแผนการแก้ปัญหาโดยใช้ความสามารถและข้อจำกัดบุคคล บริบท เงื่อนไข ทรัพยากร และอุปสรรค ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. การประเมินทรัพยากร คือ การระบุแนวทางและทรัพยากรที่ต้องใช้ในการแก้ปัญหา
2. การออกแบบกระบวนการ เป็นการวางขั้นตอนและกิจกรรมการแบ่งหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มพร้อมทั้งระบุขั้นตอนการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 5 การลงมือปฏิบัติ คือ การนำแผนที่วางไว้ไปปฏิบัติจริง การกำกับและติดตาม การแก้ปัญหาเปรียบเทียบกับผลลัพธ์หรือเป้าหมายที่วางไว้ มีการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม การแก้ปัญหา เมื่อเป็นไปตามที่วางแผนไว้ก็ให้การเสริมแรงตนเอง ในขั้นตอนนี้ประกอบด้วย

1. การลงมือปฏิบัติเป็นการลงมือปฏิบัติตามแผน สังเกต สะท้อนและปรับปรุงกระบวนการแก้ปัญหา
2. การเผชิญปัญหา คือ การจัดการกับความรู้อิสระของตนเองระหว่างการแก้ไขปัญหา ประกอบด้วย การสังเกตและบันทึก เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมปรารถน์ หมั่นจิต (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด ต.ป่าตาล อ.ขุนตาล จ.เชียงราย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและหารูปแบบวิธีการเพื่อใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ผู้ปกครองและเยาวชน ในพื้นที่หมู่ที่ 5, 9, และ 11 ต.ป่าตาล อ.ขุนตาล จ.เชียงราย จำนวน 150 คน ทีมวิจัยร่วมกับชุมชนวิเคราะห์สภาพปัญหา ร่วมกันกำหนด มาตรการและดำเนินการแก้ไขปัญหา โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์ปัญหาแบบมี ส่วนร่วม (AIC) และเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสนทนากลุ่ม ดำเนินการวิจัยตั้งแต่ตุลาคม 2543 ถึง กุมภาพันธ์ 2545 ผลการศึกษาพบว่าสภาพปัญหาการติดสารเสพติดของหมู่บ้านที่ศึกษามีผู้ ติดสารเสพติด จำนวนทั้งสิ้น 40 ราย มีการจำหน่ายยาบ้าในชุมชนทั้ง 3 แห่ง ชุมชนทั้ง 3 แห่งได้ สร้างมาตรการและกฎระเบียบของหมู่บ้าน โดยผ่านการประชุมของหมู่บ้าน เพื่อใช้ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาสารเสพติด ภายหลังจากดำเนินงานแก้ไขตามมาตรการที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง พบว่าสภาพปัญหาสารเสพติดในหมู่บ้านทั้ง 3 แห่ง ลดลงอย่างมาก การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นสิ่งที่ จำเป็นที่จะต้องพัฒนาให้เข้มแข็งและกระทำอย่างต่อเนื่องเพื่อความยั่งยืนของความสำเร็จในการ ควบคุมการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน

สมบัติ เสียมทอง (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด อำเภอโกสัมพีนคร จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในเขตอำเภอโกสัมพีนคร จังหวัดกำแพงเพชร อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด การฝึกอบรมด้านยาเสพติด นโยบายปราบปรามยาเสพติด ความคิดเห็นเกี่ยวกับยาเสพติด ความตระหนักต่อปัญหาสารเสพติด ความศรัทธาต่อผู้นำชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาสารเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

พลสุข เพียรพิทักษ์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด : ศึกษากรณีกิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน การศึกษาวิจัยครั้งนี้ดำเนินการศึกษา 3 แบบ คือ การศึกษาข้อมูลเอกสาร การเก็บข้อมูล สัมภาษณ์เชิงลึกและการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามและผู้ศึกษาใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพเพื่อระดับการมีส่วนร่วมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยนำข้อมูลรูปธรรมมาจัดกลุ่ม แยกแยะ เชื่อมโยงในเชิงตรรกะและตีความ เพื่อตอบคำถามการมีส่วนร่วมโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (ร้อยละ) จากการศึกษาพบว่า โครงการหมู่บ้านปลอดยาเสพติดค่อนข้างประสบความสำเร็จและเป็นโครงการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ภาครัฐจัดให้ และประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้าไปแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกับภาครัฐ โดยการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกันแก้ไขปัญหา แต่ก็ยังคงเกิดปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานที่ประชาชนบางส่วนยังขาดความเข้าใจ ในกระบวนการประชาคมหมู่บ้าน ขาดผู้นำและอาสาสมัครที่เสียสละ เข้มแข็งและจริงจัง ด้านบุคลากรที่รับผิดชอบในโครงการมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอในการดูแลรับผิดชอบหมู่บ้าน รวมทั้งประชาชนและเจ้าหน้าที่ในโครงการไม่มีความมั่นใจในมาตรการรักษาความปลอดภัยของภาครัฐ ซึ่งจำเป็นอย่างเหลือเกินที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือร่วมใจป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในทันที และเร่งด่วน เพราะปัญหาเสพติดทำให้เกิดการสูญเสียต่อทรัพยากรบุคคลและเป็นบ่อนทำลายความมั่นคงของประเทศชาติอย่างที่สุด

วิโรจน์ ชำนาญการ (2549 : 40-41) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการแก้ปัญหาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน ในตำบลเหมืองง่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการแก้ปัญหาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน ในตำบลเหมืองง่า มีระดับมาก ผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็ง โดยมีการดำเนินการเข้าร่วมปรึกษาหารือ วิเคราะห์ปัญหาเสพติดที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนในชุมชน และได้มีส่วนร่วมในการดูแลเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ร่วมกับโรงเรียน ชุมชน และผู้ประกอบการ รวมไปถึงถึงรณรงค์และส่งเสริมการต่อต้านยาเสพติดร่วมกับชุมชน และมีการกำหนดกฎระเบียบในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อควบคุมผู้ค้า ผู้เสพ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

สะแลแม อาเวณี (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการป้องกันยาเสพติดโดยองค์กรชุมชน : กรณีศึกษาบ้านเจาะกือแย ตำบลตะบิ้ง อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด โดยองค์กรชุมชนของหมู่บ้านเจาะกือแย หมู่ที่ 3 ตำบลตะบิ้ง อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี 2) ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการป้องกันยาเสพติดโดยองค์กรชุมชน กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าร่วมโครงการจัดสัมมนาเรื่อง ชุมชนกับการแก้ปัญหาเสพติดเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์เจาะลึก ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ทุกครัวเรือนมีการระมัดระวังลูกหลานไม่ให้ติดยาเสพติด เน้นห้ามคบเพื่อนที่ติดยาเสพติด 2) จัดตั้งกลุ่มสันตนาการด้านกีฬาโดยการส่งเสริม

ให้มีการสร้างทีมกีฬาไปร่วมแข่งขันต่างหมู่บ้านเป็นประจำ 3) ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนในการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในหมู่บ้าน 4) จัดตั้งกลุ่มเพื่อป้องกันผู้ติดยาเสพติดรู้ว่าใครเป็นผู้แจ้งเบาะแส 5) มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้นำผู้ติดยาเสพติดไปรักษาและจับกุมผู้ติดยาเสพติด 6) ส่งเสริมกีฬาในหมู่บ้าน 7) ให้ผู้นำศาสนา/ผู้นำท้องถิ่นจัดอบรมเยาวชนเพื่อขัดเกลาจิตใจ

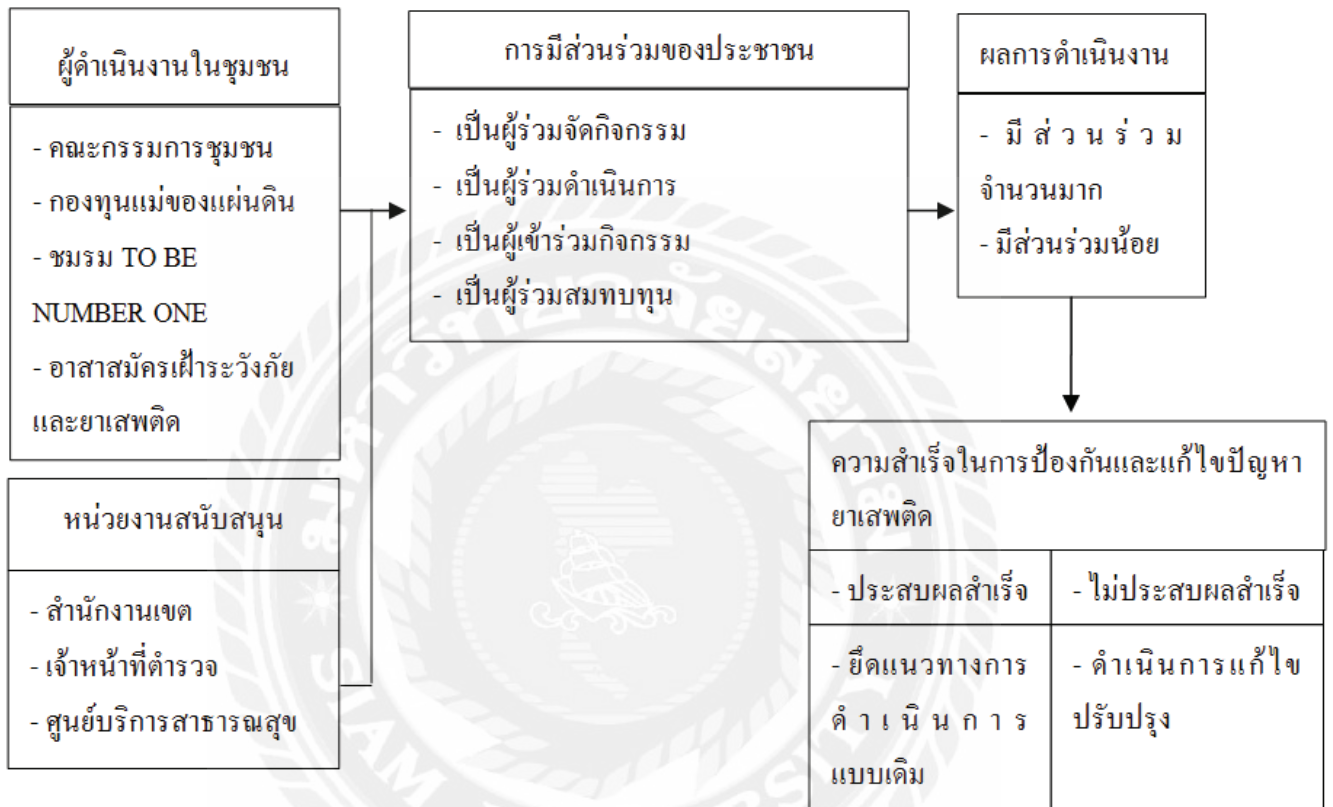
รัชชัย มัทธิง (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้ประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดตำบลทุ่งคอก อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดมีระดับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดอยู่ในระดับมาก และการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ คือได้ร่วมสร้างภาพลักษณ์ที่ดี ร่วมสร้างชุมชนน่าอยู่ ทำให้ได้รางวัลระดับตำบล และระดับประเทศของตำบลทุ่งคอก ในการลดปัญหายาเสพติด ด้านการร่วมปฏิบัติกล่าวคือ ได้ร่วมมือในการพัฒนาชุมชนปลอดยาเสพติด ร่วมป้องกันกลุ่มเสี่ยงในชุมชน ไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ร่วมให้กำลังใจและดูแลผู้เสพเพื่อให้กลับตัวเป็นคนดีผู้สังคม ร่วมแนะนำผู้ติดยาเสพติดให้เข้ารับการบำบัดรักษา ด้านการร่วมตัดสินใจ กล่าวคือร่วมเสนอแนะ ความคิดเห็นในการป้องกันและแก้ไข ร่วมให้ข้อมูลสถานการณ์ยาเสพติดภายในตำบล ร่วมประชุมกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติด ด้านการร่วมติดตามประเมินผล คือ ร่วมสังเกตการณ์ ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ร่วมประชุมกับเจ้าหน้าที่ในการประเมินผลการดำเนินงาน

อัมพร ภูแก้ว (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่เทศบาลตำบลพลวง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่เทศบาลตำบลพลวง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ เทศบาลตำบลพลวง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่เทศบาลตำบลพลวง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เพื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นอันดับสุดท้าย อยู่ในระดับน้อย ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่เทศบาลตำบลพลวง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี พบว่า เพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่เทศบาลตำบลพลวง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยและเมื่อเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่เทศบาลตำบลพลวง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามอายุ อาชีพ และระดับการศึกษาต่างกัน

พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่เทศบาลตำบลพลวง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันในระดับนัยสำคัญ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาหยาเสฟติด โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาหยาเสฟติดในชุมชน รวมถึงปัญหาและอุปสรรค ซึ่งเป็นการศึกษาที่ดำเนินการตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีรายละเอียดและขั้นตอนในการดำเนินการศึกษาดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 รูปแบบการวิจัย

การศึกษาเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาหยาเสฟติด โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยึดแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยได้กำหนดแนวทางการศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่ละเอียด ครบถ้วนรอบด้าน เพื่อให้ผู้ศึกษาสามารถตอบคำถามการวิจัยและเป็นการค้นพบข้อสรุปเพื่อใช้เป็นแนวทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

3.1.1 กระบวนการศึกษา

กระบวนการศึกษาที่นำมาใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

(1) การทบทวนเอกสาร (Documentary Review) ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่น่าเชื่อถือ เช่น เอกสารทางราชการ บทความทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้อันเกี่ยวกับหยาเสฟติด ผลกระทบต่อตัวผู้เสฟไปจนถึงผลกระทบต่อชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ตลอดจนบทความเกี่ยวกับความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ให้มีความครอบคลุมมากขึ้น

(2) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกบุคคล ผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเป็นผู้แทนภาคประชาชนที่ดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาหยาเสฟติดในชุมชน 4 กลุ่มหลัก เป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured) แต่กำหนดแนวทางการสัมภาษณ์เป็นคำถามเปิดกว้าง ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ผู้ให้สัมภาษณ์สามารถให้ข้อมูลได้อย่างอิสระ เพื่อนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ สามารถตอบคำถามการวิจัยที่กำหนดไว้รวมทั้งแนวทางการแก้ไขและข้อเสนอแนะ

(3) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น ตามโอกาสและความเหมาะสม

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายในการจัดเก็บข้อมูล

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้แทนภาคประชาชนที่ดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนปู้เย็น ยำคำ ยังอยู่ จำนวน 4 กลุ่ม จำนวน 11 คน ได้แก่

1. กลุ่มคณะกรรมการชุมชนปู้เย็น ยำคำ ยังอยู่ จำนวน 4 คน
2. กลุ่มคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน จำนวน 2 คน
3. กลุ่มอาสาสมัครเฝ้าระวังภัยและยาเสพติดในชุมชน จำนวน 2 คน
4. กลุ่มคณะกรรมการชมรม TO BE NUMBER ONE จำนวน 3 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ ดังนั้นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ก็คือ ตัวผู้ศึกษาเอง ที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ ตีความโดยปราศจากอคติ โดยการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์รายบุคคลและแบบกลุ่ม เป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง โดยได้กำหนดประเด็นที่จะสัมภาษณ์ไว้ก่อน เพื่อให้ข้อมูลที่ครบถ้วน รอบด้าน ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย เปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลอย่างอิสระ

ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ประกอบด้วย

1. ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อ นามสกุล ตำแหน่ง เป็นต้น
2. ส่วนที่ 2 ประสิทธิภาพการทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน
 - 2.1 ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่ม
 - 2.2 หลักแนวคิดของกองทุนในการดำเนินการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน
 - 2.3 ประสิทธิภาพการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน
 - 2.4 ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน
 - 2.5 ข้อเสนอแนะ

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้แยกข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ดังนี้

4.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ดำเนินการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือบทความ สื่อประชาสัมพันธ์ วารสาร เอกสารการวิจัย และเอกสารอื่น ๆ มาเสริมประเด็นการศึกษาเพื่อความครบถ้วนและสมบูรณ์ในการศึกษา

4.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยผู้ให้สัมภาษณ์จะเป็นตัวแทนภาคประชาชนที่ดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน จำนวน 4 กลุ่ม โดยคำถามในการสัมภาษณ์จะเป็นคำถามแบบปลายเปิด เกี่ยวกับหลักการทำงานของกลุ่มต่าง ๆ ประสบการณ์ในการทำงาน ความคิดเห็น ความรู้สึก ตามประเด็นงานวิจัยที่ตั้งไว้ นอกจากการวิจัยโดยการสัมภาษณ์แล้ว ผู้ศึกษาได้ลงพื้นที่ภาคสนาม เพื่อเก็บข้อมูลต่าง ๆ ผ่านการพูดคุย โดยการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์รายบุคคลและแบบกลุ่มสำหรับจัดเก็บข้อมูลในการวิจัย

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ผลการศึกษาโดยดำเนินการ ดังนี้

5.1 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้วยการประยุกต์ใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า โดยจัดเก็บข้อมูลในเรื่องเดียวกันจากแหล่งข้อมูลหลายแหล่ง เพื่อให้เกิดการตรวจสอบความถูกต้อง

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยการนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาถอดเทปเพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ และนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์มาสนับสนุน นำข้อมูลทั้งสองส่วนมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ความสมบูรณ์ของเนื้อหา วิเคราะห์ข้อมูลโดยยึดหลักเหตุผล จัดระเบียบข้อมูล เชื่อมโยงข้อมูล ให้เกิดความสอดคล้องกับเนื้อหา โดยอาศัยกรอบการศึกษาวิจัยเป็นหลัก

5.3 วิเคราะห์ข้อมูลปัญหา และข้อเสนอแนะกระบวนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน โดยใช้วิธีสังเคราะห์ นำเสนอผลงานด้วยการพรรณนาเพื่อให้ได้ข้อสรุป

5.4 การนำเสนอข้อมูลที่ได้จากแนวคิด ทฤษฎี กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์มารวบรวม ดีความเพื่อให้ได้ข้อสรุป โดยผู้ศึกษานำเสนอผลการศึกษาข้อมูลเชิงพรรณนา เป็นการอธิบายข้อความเรื่องราวครอบคลุมสาระสำคัญของข้อมูลและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ในชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่ตีพิมพ์เผยแพร่ หนังสือราชการ เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการศึกษาโดยผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อมูลได้อย่างอิสระในทุกประเด็น โดยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขยาเสพติดในชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ จำนวน 11 คน ประกอบกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วมของผู้ศึกษาโดยปราศจากอคติ สำหรับในบทนี้จะนำเสนอผลการศึกษายกได้ ประเด็นต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

บทสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง การศึกษาการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่

ผู้ให้การสัมภาษณ์ คณะกรรมการชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ จำนวน 4 คน ได้แก่

1) นางรชาดา รอดจากภัย

ตำแหน่ง ประธานชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่

2) นายประมาณ เสียงเย็น

ตำแหน่ง รองประธานชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่

3) นางอัญชลิ ดวงใจ

ตำแหน่ง ผู้ช่วยเลขานุการ

4) นางสาวนุชญาณ์ นิลธง

ตำแหน่ง ประชาสัมพันธ์

วันที่ทำการสัมภาษณ์ วันที่ 9 พฤศจิกายน 2562

สถานที่สัมภาษณ์ ที่ทำการชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ โดยผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นของคณะกรรมการชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่

ชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ เป็นชุมชนแออัดกึ่งชุมชนเมือง คณะกรรมการชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ ชุดปัจจุบันมีทั้งหมด 8 คน ส่วนใหญ่เป็นคนเก่าแก่ในพื้นที่ที่อยู่ในชุมชนมานาน การทำงานของคณะกรรมการชุมชนมีหลากหลายหน้าที่ เช่น การประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนต่าง ๆ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่าง ๆ ที่ชาวชุมชนควรรู้เช่น การลงทะเบียนผู้สูงอายุ รับข้อร้องเรียนต่าง ๆ จากชาวชุมชนเพื่อประสานงานต่อให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. หลักแนวคิดของกองทุนในการดำเนินการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน

สำหรับปัญหาเสพติดก็เป็นปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นในชุมชน แต่เดิมชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดเนื่องจากมีทางเข้าออกหลายทาง มีจุดเสี่ยงที่เป็นมุมอับในชุมชน ผู้ใช้ยาเสพติดส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นในชุมชนบ้าง นอกชุมชนที่ชวนกันมาเสพในชุมชนบ้าง ผสมกันไป คณะกรรมการชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ จึงได้ประชุมลงมติว่าปัญหาเสพติดในชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ เป็นปัญหาสำคัญของชุมชน การทำงานของคณะกรรมการชุมชนเน้นไปที่การประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจในกรณีขอให้เข้ามาตรวจสอบจุดเสี่ยง ศูนย์บริการสาธารณสุข 40 (บางแค) ในกรณีพบผู้เสพในชุมชนที่ต้องการเข้ารับการรักษาบำบัด รณรงค์ด้านการไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เปิดเวทีประชาคมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชน เป็นต้น

3. ประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดโดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน

การทำงานด้านยาเสพติดที่ผ่านมาได้ดำเนินการหลาย ๆ ด้าน อาทิ

การจัดเวทีประชาคม การให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชน ที่ผ่านมามีชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ ได้ดำเนินการจัดเวทีประชาคมมาหลายครั้ง เชิญสำนักงานเขต เชิญตำรวจ เชิญศูนย์บริการสาธารณสุข 40 (บางแค) มาเป็นวิทยากรให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ เช่น การสมัครใจบำบัด โดยไม่ลงประวัติอาชญากรรม โทษของพิษภัยยาเสพติด การสังเกตพฤติกรรมบุตรหลาน เป็นต้น ทุกครั้งจะมีการเชิญชาวชุมชนมารับฟังแต่ก่อนข้างได้รับความสนใจค่อนข้างน้อย

การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรณีที่จุดเสี่ยงในชุมชนเริ่มกลายเป็นแหล่งมั่วสุม ชาวชุมชนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงจะแจ้งให้กับกรรมการชุมชนทราบ กรรมการชุมชนก็จะดำเนินการแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจให้เข้ามาตรวจสอบจุดดังกล่าวเป็นการปรามผู้เสพยาเสพติดให้ออกนอกพื้นที่ได้ หรือกรณีที่มีผู้ต้องการเข้ารับการรักษาบำบัดยาเสพติด คณะกรรมการชุมชนก็จะประสานไปยังศูนย์บริการสาธารณสุข 40 (บางแค) เพื่อนำผู้เสพยาเสพติดเข้ารับการรักษาบำบัด เป็นต้น

ประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด ในบางครั้งหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สำนักงานเขต ศูนย์บริการสาธารณสุข 40 (บางแค) สำนักงาน ปปส. จัดทำโปสเตอร์หรือแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้หรือเป็นข่าวสารใหม่ ๆ เกี่ยวกับยาเสพติด คณะกรรมการชุมชนก็จะนำโปสเตอร์หรือแผ่นป้ายเหล่านั้นไปติดตามสถานที่ต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อแจ้งให้กับชาวชุมชนทราบ

4. ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน
ปัญหาและอุปสรรคสามารถแบ่งออกเป็นประเด็นได้ดังนี้

ภารกิจของคณะกรรมการชุมชนมีหลากหลายด้าน ทำให้ไม่สามารถดำเนินการงานด้านใดด้านหนึ่งได้อย่างเต็มที่ รวมถึงงบประมาณที่ได้รับจากเงินสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาชุมชน

ซึ่งต้องใช้ในหลากหลายภารกิจทำให้ชุมชนขาดงบประมาณในการใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา
ยาเสพติดโดยเฉพาะ

การให้ความร่วมมือของประชาชนมีค่อนข้างน้อย การเปิดเวทีประชาคมและให้ความรู้
เรื่องยาเสพติด มีผู้เข้ารับฟังค่อนข้างน้อย ส่วนมากผู้เข้าร่วมเวทีจะเป็นผู้สูงอายุในชุมชน และต้อง
เดินขอให้เข้าร่วมเวทีตามบ้าน อาจเป็นด้วยชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ เป็นชุมชนแออัดถึงชุมชนเมือง
ทำให้มีลักษณะต่างคนต่างอยู่ หรือความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดเป็นสิ่งที่ทุกคนรู้อยู่แล้วจึงไม่ให้ความ
สนใจ

ชาวชุมชนไม่มั่นใจในความปลอดภัยหากแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชน ทำ
ให้ชาวชุมชนบางส่วนจะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกลุ่มผู้เสพยาเสพติดในชุมชนรวมถึงไม่แจ้งเบาะแส
ให้กับกรรมการชุมชนทราบ

5. ข้อเสนอแนะ

คณะกรรมการชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ มีความเห็นว่าการให้ความร่วมมือในการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนยังมีค่อนข้างน้อย แต่สิ่งที่ทำให้ยาเสพติดในชุมชนลดน้อยลง
เป็นเพราะการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นไปได้ด้วยดี เช่น การแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ
เข้าตรวจสอบจุดเสี่ยงก็ได้รับความร่วมมือจากสถานีตำรวจเข้ามาตรวจดูทุกครั้ง ครอบคลุมไว้มีคน
ในครอบครัวเสพยาเสพติดต้องการจะบำบัดคณะกรรมการชุมชนก็จะพาไปบำบัด เมื่อทำงานไป
เรื่อย ๆ ชาวชุมชนก็เห็นว่าเราทำงานจริงจังทำให้ได้รับความร่วมมือในการเข้าร่วมเวทีหรือกิจกรรม
ต่าง ๆ มากขึ้น ยาเสพติดจะหมดไปจากชุมชนได้ต้องได้รับความร่วมมือจากชาวชุมชนในการ
สอดส่องดูแลลูกหลานของตนเองไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในเบื้องต้น และช่วยกัน
สอดส่องดูแลพื้นที่จุดเสี่ยงในชุมชนหากพบแหล่งมั่วสุมขอให้แจ้งคณะกรรมการชุมชนเพื่อ
ประสานงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเท่านี้จะช่วยได้มากแล้ว

**บทสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง การศึกษาการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดโดยการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่**

ผู้ให้การสัมภาษณ์ คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ จำนวน 2 คน
ได้แก่

1) นายสนิท ยืนบุญ

ตำแหน่ง เภรัญญิกกองทุนแม่ของแผ่นดิน ชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่

2) นายประมาธ เสียงเย็น

ตำแหน่ง กองทุนแม่ของแผ่นดิน ชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่

วันที่ทำการสัมภาษณ์ วันที่ 16 พฤศจิกายน 2562

สถานที่สัมภาษณ์ ที่ทำการชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ โดยผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นของกองทุนแม่ของแผ่นดิน ชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่

กองทุนแม่ของแผ่นดิน ชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2549 คณะกรรมการชุดปัจจุบันมี 10 คน มีผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุน 40 ครัวเรือน จำนวนสมาชิก 46 คนสำนักงาน ปปส. เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน

2. หลักแนวคิดของกองทุนแม่ในการดำเนินการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน

การทำงานของกองทุนแม่ของแผ่นดินจะเน้นการแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน กองทุนแม่ของแผ่นดินเมื่อจัดตั้งขึ้นแล้ว กองทุนจะได้รับเงินพระราชทานเงินขวัญถุงจากสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เพื่อเป็นเงินตั้งต้นให้กับกองทุน จากนั้นคณะกรรมการกองทุนจะนำเงินมาใช้เพื่อกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดในชุมชน เมื่อเงินในกองทุนลดลงก็จะดำเนินการระดมทุนจากชาวชุมชนเพื่อนำเงินเข้ากองทุนใหม่ และคณะกรรมการกองทุนก็จะนำเงินที่ได้นั้นมาจัดกิจกรรมวนไปเรื่อย ๆ เป็นการนำเงินที่ชาวชุมชนร่วมกันสมทบนำมาจัดกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาของชุมชนเอง โดยยึดหลัก 1) ทุนศักดิ์สิทธิ์ หมายถึง เงินที่ได้รับพระราชทานจากสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง 2) ทุนศรัทธา หมายถึง เงินที่ชาวชุมชนร่วมกันสมทบทุนเพื่อแก้ปัญหาเสพติดในชุมชน 3) ทุนปัญญา หมายถึง การทำกองทุนให้ยั่งยืน เพื่อเป็นทุนสำหรับแก้ไขปัญหาเสพติดในระยะยาว

3. ประสิทธิภาพการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดโดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน

การทำงานของกองทุนแม่ของแผ่นดินจะเน้นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน โดยเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมให้มากที่สุด โดยเน้นจัดกิจกรรมเกี่ยวกับพระราชพิธีและกิจกรรมรณรงค์ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดโดยเน้นสันติวิธี ดังนี้

การจัดกิจกรรมปฏิญาณตนไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ทุกวันที่ 12 สิงหาคม ของทุกปี กองทุนแม่ของแผ่นดินชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ จะจัดงานวันเฉลิมพระชนมพรรษาฯ 12 สิงหาคม มหาราชินี จะมีการตั้งพระบรมฉายาลักษณ์ จุดเทียนถวายพระพร ปฏิญาณตนไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และมีการระดมเงินสมทบเข้ากองทุนในวันนั้นด้วย มีชาวชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมและสมทบทุนพอสมควร

การเดินรณรงค์ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดในวันยาเสพติดโลก 26 มิถุนายน ของทุกปี วันที่ 26 มิถุนายน ของทุกปี เป็นวันยาเสพติดโลก คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินจะแบ่งออกเป็น 2 ชุด ชุดแรกจะจัดการเดินรณรงค์ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชนร่วมกับโรงเรียนเพชร

เกษมซึ่งตั้งอยู่หน้าชุมชน การเดินรณรงค์นี้จะมีนักเรียนและประชาชนในชุมชนร่วมกันเดินรณรงค์ในชุมชน ชุดที่สองจะไปร่วมกิจกรรมกับกองทุนแม่ของแผ่นดินชุมชนอื่น ๆ ในเขตบางแค

การจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยเน้นกลุ่มเด็กและเยาวชนในชุมชน คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ร่วมกับ คณะกรรมการชุมชน จัดกิจกรรมให้เด็กและเยาวชนในชุมชนมาร่วมกันเล่นเกม สันทนาการ มีการมอบรางวัลให้กับเด็ก ๆ ที่ร่วมกิจกรรม โดยสอดแทรกความรู้เรื่องต่าง ๆ เข้าไปกับการสันทนาการด้วย เช่น ความรู้ด้านยาเสพติด ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม มีเด็ก ๆ ในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก

4. ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน

การทำงานของกองทุนแม่ของแผ่นดิน ชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ มีอุปสรรคในเรื่องของงบประมาณเป็นหลัก เนื่องจากกองทุนที่มีอยู่ใช้แล้วหมดไปและมีได้มีงบประมาณมาเสริมให้กองทุนจึงต้องดำเนินการระดมทุนจากชาวชุมชนซึ่งการระดมทุนจากชุมชนมักจะได้เงินเข้ากองทุนไม่มากนัก บางครั้งไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม

5. ข้อเสนอแนะ

อยากให้สำนักงาน ปปส. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดสรรงบประมาณให้กับกองทุนแม่ของแผ่นดินเพื่อจัดกิจกรรมเป็นรายปี สำหรับแนวทางเรื่องการดำเนินการจัดกิจกรรมของชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ ในตอนนี้ไม่มีปัญหา เนื่องจากมีการทำงานร่วมกับคณะกรรมการชุมชนอย่างใกล้ชิด และคณะกรรมการชุมชนบางคนยังดำรงตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินด้วย

บทสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง การศึกษาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่

ผู้ให้การสัมภาษณ์ อาสาสมัครเฝ้าระวังภัยและยาเสพติดในชุมชน ชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ จำนวน 2 คน ได้แก่

1) นายวีระ เลิศล้ำ

ตำแหน่ง อาสาสมัครเฝ้าระวังภัยและยาเสพติดในชุมชนชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่

2) นายทองมา คงภักย์โณพาณิชย์

ตำแหน่ง อาสาสมัครเฝ้าระวังภัยและยาเสพติดในชุมชนชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่

วันที่ทำการสัมภาษณ์ วันที่ 23 พฤศจิกายน 2562

สถานที่สัมภาษณ์ ที่ทำการชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ โดยผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นของอาสาสมัครเฝ้าระวังภัยและยาเสพติดในชุมชน ชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ อาสาสมัครเฝ้าระวังภัยและยาเสพติดในชุมชน ชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2557 ตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันมีจำนวนอาสาสมัครในชุมชนทั้งหมด 4 คน

2. หลักแนวคิดของกองกลุ่มในการดำเนินการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในชุมชน

อาสาสมัครเฝ้าระวังภัยและยาเสพติดในชุมชน มีหน้าที่เฝ้าระวังและดูแลความปลอดภัยของชุมชนเป็นหลัก ก่อนปฏิบัติงานอาสาสมัครทุกคนจะได้รับเครื่องแบบและการฝึกอบรมจากสำนักงานเขตพื้นที่ หน้าที่หลักคือการเดินเฝ้าระวังตามจุดเสี่ยงและแหล่งมั่วสุ่มในชุมชน แต่เนื่องจากตัวอาสาสมัครเองมีจำนวนน้อยจึงต้องขอแรงจากจิตอาสาซึ่งเป็นชาวชุมชนมาร่วมกันเดินเฝ้าระวังด้วยการทำงานจึงเน้นด้านการป้องปราม เฝ้าระวัง ดูแลความเรียบร้อย หากพบเห็นสิ่งผิดปกติก็จะเข้าไปตรวจสอบหรือตักเตือนหากพบผู้กระทำการอันเป็นสิ่งที่น่าสงสัย

3. ประสิทธิภาพการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนการทำงานของอาสาสมัครเฝ้าระวังภัยและยาเสพติดในชุมชน ชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ มีดังนี้

เดินเฝ้าระวังตามจุดเสี่ยง มุมอับและแหล่งมั่วสุ่มในชุมชน โดยสลับเปลี่ยนกันเดินเฝ้าระวังร่วมกับจิตอาสาซึ่งเป็นชาวชุมชนในเวลากลางคืน แต่จะไม่เกินเที่ยงคืน เป็นภารกิจหลักของอาสาสมัครฯ ในตอนนี้

ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เมื่อมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชน อาสาสมัครเฝ้าระวังภัยจะแต่งเครื่องแบบเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง เพื่อแสดงถึงความเข้มแข็งในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน

4. ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน

จำนวนอาสาสมัครเฝ้าระวังภัยและยาเสพติดในชุมชนมีจำนวนน้อยมาก ปัจจุบันมีจำนวนอาสาสมัคร จำนวนเพียง 4 คนเท่านั้น ไม่เพียงพอ เมื่อมีการเปิดรับสมัครก็ไม่มีคนสนใจ มาสมัครเพิ่มซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญในการดำเนินงานด้านอาสาสมัครฯ ในชุมชน

จิตอาสาที่ร่วมเดินเฝ้าระวังภัยในเวลากลางคืนมีน้อย การเข้าร่วมเป็นจิตอาสาร่วมเดินเฝ้าระวังถือเป็นการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนในรูปแบบหนึ่ง แต่ปัจจุบันจิตอาสาดังกล่าวก็มีน้อยมากอาจเป็นเพราะไม่มีใครอยากยุ่งในเรื่องของยาเสพติดเนื่องจากเกรงกลัว ไม่มั่นใจในความปลอดภัยทำให้ชาวชุมชนมีความสนใจร่วมงานด้านอาสาสมัครฯ น้อย

5. ข้อเสนอแนะ

การเดินเฝ้าระวังในชุมชนปัจจุบันดำเนินการอย่างต่อเนื่องถึงแม้ว่าจำนวนอาสาสมัคร และจิตอาสาจะมีจำนวนน้อย สิ่งที่อาสาสมัครฯ ต้องการ คือ การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก

โดยเฉพาะจากเจ้าหน้าที่ตำรวจมาร่วมเดินเฝ้าระวังในชุมชนด้วย ไม่จำเป็นต้องมาร่วมทุกวันแต่มาอาทิตย์ละ 1 – 2 ครั้ง ก็จะเป็นการดีต่อชุมชน ด้วยอาสาเฝ้าระวังชุดปัจจุบันเป็นคนในพื้นที่และเป็นคนเก่าแก่เมื่อเจอวัยรุ่นในชุมชนที่รู้จักก็สามารถตักเตือนได้ แต่ถ้าเป็นวัยรุ่นหรือคนนอกชุมชนที่ไม่รู้จักเมื่อเข้าไปตักเตือนก็อาจมีปัญหาเรื่องความปลอดภัยได้ การได้เจ้าหน้าที่ตำรวจมาร่วมเป็นครั้งคราวจะทำให้การเดินเฝ้าระวังป้องกันปัญหาอาชญากรรมในชุมชนสามารถทำได้ดีขึ้น

บทสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง การศึกษาการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนปุเยิน ยาค่า ยังอยู่

ผู้ให้การสัมภาษณ์ ชมรม TO BE NUMBER ONE ชุมชนปุเยิน ยาค่า ยังอยู่ จำนวน 3 คน ได้แก่

1) น.ส.ชนิษฐา จุมพล

ตำแหน่ง ประธานชมรม TO BE NUMBER ONEชุมชนปุเยิน ยาค่า ยังอยู่

2) น.ส.สกุลกาญจน์ ทองประยูร

ตำแหน่ง รองประธานชมรม TO BE NUMBER ONEชุมชนปุเยิน ยาค่า ยังอยู่

3) น.ส.ประภาอร สุโขชนัง

ตำแหน่ง เลขานุการชมรม TO BE NUMBER ONEชุมชนปุเยิน ยาค่า ยังอยู่

วันที่ทำการสัมภาษณ์ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2562

สถานที่สัมภาษณ์ ที่ทำการชุมชนปุเยิน ยาค่า ยังอยู่ โดยผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นของชมรม TO BE NUMBER ONE ชุมชนปุเยิน ยาค่า ยังอยู่

ชมรม TO BE NUMBER ONE ชุมชนปุเยิน ยาค่า ยังอยู่ ตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2549 ถือเป็นชมรม TO BE NUMBER ONE ชมรมแรกของเขตบางแค ปัจจุบันมีคณะกรรมการชมรม จำนวน 9 คน และมีสมาชิกชมรม จำนวน 50 คน ที่ผ่านมาคณะกรรมการชมรมได้สับเปลี่ยนกันมาหลายชุดแล้ว

2. หลักแนวคิดของกองกลุ่มในการดำเนินการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในชุมชน

ชมรม TO BE NUMBER ONE มีคำขวัญที่ว่า “เป็นหนึ่งในโดยไม่พึ่งยาเสพติด” วัตถุประสงค์ของชมรม คือ การรวมกลุ่มเด็กและเยาวชนในชุมชนร่วมกันทำกิจกรรมเพื่อให้เด็กและเยาวชนในชุมชนห่างไกลยาเสพติด โดยใช้หลัก 3ก และ 3ย ซึ่ง 3ก ได้แก่ ก.กรรมการ ก.กองทุน ก.กิจกรรม และ 3ย ได้แก่ ย.ปลูกจิตสำนึกและสร้างกระแส ย.สร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจ และ ย.สร้างและพัฒนาเครือข่าย ซึ่งการทำงานของชมรม TO BE NUMBER ONE นั้นจะทำงานร่วมกับคณะกรรมการชุมชนอย่างใกล้ชิด เนื่องจากคณะกรรมการชมรม TO BE NUMBER ONE เป็นเยาวชนทั้งหมด การจะดำเนินงานอะไรคณะกรรมการชมรมก็จะปรึกษาประธานคณะกรรมการชุมชนเป็นหลักก่อนในฐานะผู้ใหญ่ที่คอยให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ สนับสนุนการดำเนินงานของชมรม

3. ประสพการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตโดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน

ชมรม TO BE NUMBER ONE เน้นการรวมกลุ่มของเด็กและเยาวชนในชุมชนเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เพื่อให้เด็กและเยาวชนในชุมชนห่างไกลยาเสพติด โดยกิจกรรมที่ผ่านมา มีดังนี้

โครงการที่สอนน้อง สมาชิกชมรมที่มีอายุมากกว่าจะรวมตัวกันสอนการบ้านน้อง ๆ ในชุมชนในช่วงเย็นของทุกวัน โดยพี่ ๆ จะสับเปลี่ยนกันมาทำการบ้านร่วมกันในตอนเย็น เด็ก ๆ ในชุมชนก็จะมาทำการบ้านและมาพบปะกันในเวลาเย็นแต่จะให้ทุกคนกลับบ้านตนเองก่อนฟ้ามืด ชาวชุมชนที่มีเด็กเล็กค่อนข้างพอใจและสนับสนุนโครงการนี้ เพราะเด็กจะมาด้วยกันทำการบ้าน และมีพี่ ๆ คอยดูแลให้ด้วยในเวลาที่ทำภารกิจต่าง ๆ ในตอนเย็น

โครงการร่วมสวดมนต์ในทุกวันพระ โครงการนี้ร่วมดำเนินงานกันระหว่างคณะกรรมการชุมชนและชมรม TO BE NUMBER ONE ร่วมกันสวดมนต์ทุกเย็นวันพระ ผู้เข้าร่วมโครงการจะเป็นเด็กสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE และผู้สูงอายุในชุมชน เป็นการกล่อมเกลาลดใจให้กับเด็ก ๆ และเยาวชนในชุมชนได้เป็นอย่างดี

ร่วมกิจกรรมตามที่คณะกรรมการชุมชนชักชวน เช่น การจัดเวทีประชาคมต่าง ๆ สมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ก็จะช่วยคณะกรรมการชุมชนลงทะเลเบียนผู้เข้าร่วมเวที หรือกิจกรรมใดที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กและเยาวชน เช่น การให้ความรู้เรื่องรู้ทันยาเสพติดสมัยใหม่ หรือการรับฟังเรื่องการป้องกันวัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ตั้งท้องก่อนวัย สมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ก็จะเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว

4. ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตในชุมชน

ปัญหาของชมรม TO BE NUMBER ONE คือ ความต่อเนื่องของสมาชิกที่เข้าร่วมชมรม ปัจจุบันมีกิจกรรมมากมายที่หันเหความสนใจของเด็กและเยาวชนในชุมชน ทำให้ความต่อเนื่องของสมาชิกชุมชนเป็นลักษณะไป ๆ มา ๆ ไม่ต่อเนื่อง กรรมการหรือสมาชิกชมรมเมื่อเริ่มเข้าสู่วัยเด็กเป็นวัยรุ่นก็เริ่มหายไปจากการเข้าร่วมกิจกรรม สมาชิกปัจจุบันที่มีจำนวน 50 คน บางคนที่เริ่มโตเป็นวัยรุ่นและเลิกร่วมกิจกรรมกับชมรมไปแล้ว

5. ข้อเสนอแนะ

การดำเนินการของชมรม TO BE NUMBER ONE เน้นการรวมกลุ่มของเด็กและเยาวชน มาใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เป็นหลัก สิ่งที่ต้องการในขณะนี้ คือ อยากให้เด็กและเยาวชนในชุมชนมารวมตัวกันได้มากกว่านี้ ปัจจุบันสมาชิกชมรมใช้ที่ทำการชุมชนเป็นสถานที่รวมตัวซึ่งที่ทำการชุมชนมีขนาดคับแคบ ชมรมจึงอยากได้สถานที่ที่มีพื้นที่กว้างกว่าที่เป็นอยู่ และอยากให้ผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนในชุมชนส่งเสริมให้บุตรหลานของตนเข้าร่วมกิจกรรมกับชมรม TO BE NUMBER ONE ให้มากขึ้นด้วย

จากบทสัมภาษณ์ผู้แทนจากกลุ่มทั้ง 4 กลุ่ม เรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนปู้เย็น ย่าคำ ยังอยู่ พบว่าการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดมีการทำงานที่มีหลักการ แนวคิดที่แตกต่างกัน แต่มีการทำงานที่มีการประสานกันอย่างใกล้ชิด การดำเนินงานมีทั้งการให้ความรู้ การจัดกิจกรรมรณรงค์ การเฝ้าระวังแหล่งมั่วสุม การรวมกลุ่มเด็กและเยาวชนในชุมชน ซึ่งทั้งหมดทั้งมวลต้องได้รับการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงจะบรรลุวัตถุประสงค์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ แต่ปัญหาหนึ่งที่มีร่วมกัน คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนยังค่อนข้างน้อย สาเหตุอาจเนื่องมาจากปัญหาเสพติดเป็นปัญหาที่ประชาชนในชุมชนไม่อยากจะยุ่งเกี่ยว เนื่องจากเกรงว่าเมื่อยุ่งเกี่ยวแล้วจะไม่ปลอดภัย ประกอบกับชุมชนเป็นชุมชนแออัดถึงชุมชนเมืองทำให้วัฒนธรรมการใช้ชีวิตของคนในชุมชนเป็นลักษณะต่างคนต่างอยู่ ไม่สนใจกัน ทำให้การร่วมมือร่วมใจกันเป็นเรื่องที่มีน้อย ทำให้ชุมชนปู้เย็น ย่าคำ ยังอยู่ถึงแม้ว่าปัญหาเสพติดจะลดลงหรือหมดไปในบางเวลา แต่ก็ยังมีให้เห็นเป็นระยะ ๆ ไม่สามารถแก้ปัญหาให้หมดไปอย่างยั่งยืนได้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาการป้องกันและแก้ไขปัญหาฮาเซพติดโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาฮาเซพติดโดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาลักษณะเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาฮาเซพติดในชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการปรับปรุงวิธีการการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาฮาเซพติดในชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาฮาเซพติดโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ ใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง กับข้อคำถามแบบปลายเปิด โดยกำหนดประเด็นคำถามตามกรอบแนวคิดในการศึกษากำหนดไว้เป็นแนวทาง โดยผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ดำเนินงานด้านการป้องกันกันและแก้ไขปัญหาฮาเซพติดในชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ จำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ คณะกรรมการชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ จำนวน 4 คน คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน จำนวน 2 คน คณะกรรมการชมรม TO BE NUMBER ONE จำนวน 3 คน อาสาสมัครเฝ้าระวังและฮาเซพติด จำนวน 2 คน รวมถึงการสังเกตแบบมีส่วนร่วมของผู้ศึกษาเอง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยการประยุกต์ใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า โดยเก็บข้อมูลเรื่องที่เกี่ยวข้องกันหรือต่อเนื่องกัน เป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน จากข้อมูลหลาย ๆ แหล่ง เพื่อให้เกิดความถูกต้องแล้วนำมาวิเคราะห์ เพื่อทบทวนกรอบการศึกษาวิจัยที่กำหนดไว้ การวิเคราะห์ข้อมูลยึดหลักการระบียบข้อมูลให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหา โดยอาศัยกรอบการศึกษาวิจัยเป็นแนวทาง และพรรณนาความเพื่อให้ได้ข้อสรุปเพื่อตอบวัตถุประสงค์การศึกษาวิจัย

1. การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาฮาเซพติดโดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่

การดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาฮาเซพติดในชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ มีการดำเนินการในหลายกลุ่ม ในแต่ละกลุ่มจะมีกลุ่มเป้าหมายและกิจกรรมที่ดำเนินงานแตกต่างกัน ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

1.1 กลุ่มต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้น ได้แก่ คณะกรรมการชุมชน คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน อาสาสมัครเฝ้าระวังภัยและยาเสพติดในชุมชน คณะกรรมการชมรม TO BE NUMBER ONE มีการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดและคณะกรรมการบางคนมีตำแหน่งในคณะกรรมการมากกว่า 1 กลุ่ม ทำให้การทำงานด้านการป้องกันยาเสพติดในชุมชนมีการประสานงานภายในได้อย่างราบรื่น เข้มแข็งซึ่งถือว่าเป็นความเข้มแข็งจากภายในชุมชน

1.2 ทุกกลุ่มมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ในแต่ละกิจกรรมมุ่งเน้นให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เช่น คณะกรรมการชุมชนที่จัดเวทีประชาคมให้ความรู้เรื่องยาเสพติด ซึ่งวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในชุมชนเข้าร่วมรับฟังความรู้ในเรื่องยาเสพติด กองทุนแม่ของแผ่นดินจัดพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนให้คนในชุมชนร่วมกันถวายสัตย์ปฏิญาณไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด อาสาสมัครเฝ้าระวังภัยและยาเสพติดร่วมกับจิตอาสาร่วมเดินเฝ้าระวังในจุดเสี่ยงและแหล่งมั่วสุม ชมรม TO BE NUMBER ONE ที่รวมกลุ่มเด็กและเยาวชนมาร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ห่างไกลยาเสพติด จะเห็นได้ว่าทุกกลุ่มที่กล่าวมามีกิจกรรมที่เป็นจุดเด่นของตนเองและมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และทุกกิจกรรมมุ่งเน้นให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งสิ้น

1.3 มีกิจกรรมที่ครอบคลุมทุกช่วงอายุ เด็กและเยาวชนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับชมรม TO BE NUMBER ONE ได้ สำหรับวัยทำงานสามารถร่วมเวทีประชาคมหรือร่วมเป็นจิตอาสาเดินเฝ้าระวังจุดเสี่ยงร่วมกับอาสาสมัครเฝ้าระวังภัยและยาเสพติดได้ สำหรับผู้สูงอายุสามารถร่วมกิจกรรมสวดมนต์ทุกวันพระได้เช่นกัน จะเห็นได้ว่ากิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชนนั้นเป็นกิจกรรมที่สามารถรองรับผู้ร่วมกิจกรรมได้ทุกช่วงวัย

1.4 มีการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจจะเข้ามาตรวจสอบแหล่งมั่วสุมในชุมชนทุกครั้งที่มีการแจ้งเหตุ ศูนย์บริการสาธารณสุข 40 (บางแค) ช่วยดูแลและรองรับผู้เสพยาเสพติดที่ต้องการรับการบำบัด นอกจากนี้สำนักงาน ปปส. และสำนักงานเขตยังเป็นหน่วยงานภาครัฐที่พร้อมจะมาสันสนุนการทำงานของชุมชนหากได้รับการร้องขอ

2. ปัญหาอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนปู้เย็น ย่าคำ ยังอยู่

จากการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนปู้เย็น ย่าคำ ยังอยู่ ดังต่อไปนี้

2.1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมกิจกรรม ร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดค่อนข้างน้อย จะเห็นได้จากผู้ร่วมกิจกรรมเวทีประชาคมที่มีจำนวนน้อย การไม่มีผู้สนใจสมัครเป็นอาสาสมัครเฝ้าระวังภัยและยาเสพติดในชุมชน จิตอาสาที่ร่วมเดินเฝ้าระวังจุดเสี่ยงร่วมกับอาสาสมัครเฝ้าระวังภัยและยาเสพติดในชุมชนที่มีจำนวนน้อย ประชาชนบางส่วนไม่กล้าแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชนให้คณะกรรมการชุมชนทราบ สาเหตุอาจเนื่องมาจากชุมชนปู้เย็น ย่าคำ

ยังอยู่ เป็นชุมชนแออัดถึงชุมชนเมือง ที่มีวัฒนธรรมต่างคนต่างอยู่ทำให้ไม่สนใจที่จะมามีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรมหรือเป็นจิตอาสาต่าง ๆ ในชุมชน

2.2. งบประมาณไม่เพียงพอสำหรับจัดกิจกรรม ด้วยภารกิจที่หลากหลายในการพัฒนาชุมชน ทำให้งบประมาณที่ได้รับต้องจัดสรรเพื่อไปจัดกิจกรรมในการพัฒนาชุมชนด้านอื่น ๆ ด้วย ทำให้งบประมาณในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนไม่เพียงพอ

3. แนวทางการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนปู้เย็น ย้ำคำ ยังอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.1 ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนปู้เย็น ย้ำคำ ยังอยู่ เห็นความสำคัญของปัญหายาเสพติดในชุมชน และทำให้เห็นว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาาร่วมของชุมชน มิได้เป็นปัญหาของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หากยาเสพติดระบาดในชุมชนผลกระทบที่จะตามมาก็จะกระทบต่อประชาชนในชุมชนไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง เช่น เกิดการลักทรัพย์ในชุมชน อาจเกิดอันตรายจากผู้เสพยาเสพติดที่อาจสร้างความเดือดร้อนต่อชีวิตและทรัพย์สินได้ เมื่อทุกคนเห็นความสำคัญของปัญหาแล้วการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดก็จะมีมากขึ้นด้วยทั้งทางตรงและทางอ้อม

3.2 การจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

3.3 การดูแลกันในครอบครัว ผู้ปกครองต้องดูแลบุตรหลานของตนเองไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ควรให้การสั่งสอน พูดคุย รวมถึงสังเกตพฤติกรรมของบุตรหลานว่ามีพฤติกรรมเสี่ยงที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่ หากพบว่าบุตรหลานของตนเสพยาเสพติดไม่ควรปิดบัง ให้ส่งบุตรหลานเข้าบำบัดกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การดูแลกันในครอบครัวถือเป็น การป้องกันปัญหายาเสพติดเบื้องต้นที่มีประสิทธิภาพ

3.4 สร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กและเยาวชนให้ห่างไกลยาเสพติด การส่งเสริมเด็กให้มีภูมิคุ้มกันเป็นเรื่องสำคัญ การที่เด็กได้เรียนรู้ว่ายาเสพติดเป็นสิ่งที่ไม่ดีและจะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดได้กลายเป็นทัศนคติที่ติดตัวเด็กไปจนโต จะทำให้เด็กไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเลยไม่ว่าจะเกิดสิ่งยั่วยุดใด ๆ เช่น เพื่อนชวน เป็นต้น

3.5 สร้างเครือข่ายการทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้มากขึ้น เช่น การขอกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจมาร่วมเดินตรวจตราจุดเสี่ยง แหล่งมั่วสุม ร่วมกับอาสาฬาระวังภัยและ ยาเสพติดในชุมชน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนมีผลต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนปู้เย็น ย้ำคำ ยังอยู่ จริง และมีผลต่อประสิทธิภาพของการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนค่อนข้างมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมปรรารถน์ หมั่นจิต (2545) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะต้องพัฒนาให้เข้มแข็งและกระทำ

อย่างต่อเนื่องเพื่อความยั่งยืนของความสำเร็จในการควบคุมการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีน้อย ทำให้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ปัญหายาเสพติดในชุมชนมีลดน้อยลงโดยดูได้จาก การมีส่วนร่วมตามแหล่งมั่วสุมต่าง ๆ ลดลง คนแปลกหน้าที่เข้ามาในชุมชนมีน้อยลง จำนวนผู้ถูกจับกุมในชุมชนลดน้อยลง ผู้เสพเดิมออกจากพื้นที่ แต่ยาเสพติดก็มีได้หมดไป การแพร่ระบาดของปัญหายาเสพติดยังคงมีเป็นระยะ ๆ การร่วมดำเนินงานบางอย่าง เช่น ร่วมเดินเฝ้าระวังจุดเสี่ยงและแหล่งมั่วสุมในชุมชนไม่ได้รับความร่วมมือ ไม่มีจิตอาสาที่จะมามีส่วนร่วมที่เพียงพอ อันเนื่องมาจากเกรงกลัวอันตรายและไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับกลุ่มผู้เสพยาเสพติดสะท้อนได้เป็นอย่างดี การขอความร่วมมือจากประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการ การขอความร่วมมือให้ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการดูแลบุตรหลานไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดถือเป็นการขอให้ประชาชนมีส่วนร่วมในเบื้องต้น ซึ่งสามารถทำได้ง่าย ๆ โดยการดูแลกันเองในบ้านก่อน ถือเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบง่าย ๆ แต่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การสร้างภูมิคุ้มกันไม่ยุ่งเกี่ยวกับ ยาเสพติดให้กับเด็กและเยาวชนผ่านกิจกรรมสันตนาการสอดแทรกความรู้ก็เป็นสิ่งที่ทำได้ง่าย หากผู้ปกครองสนับสนุนและให้ความร่วมมือให้บุตรหลานของตนเข้าร่วมกิจกรรม การขอความร่วมมือจากประชาชนในชุมชนหากเป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายและไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้เสพยาเสพติดโดยตรงก็มีแนวโน้มว่าจะได้รับความร่วมมือมากขึ้นได้ สำหรับความร่วมมือในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมและการสมทบทุนเพื่อเข้ากองทุนเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมควรมีการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้นเพื่อขอให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม หากมีผู้ร่วมกิจกรรมจำนวนมากจะเท่ากับเป็นการแสดงพลังของประชาชนในชุมชนที่ต้องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนจะเป็นการกดดันให้กลุ่มผู้เสพออกจากพื้นที่ได้เช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สะแลแม อาเวนิ (2550) ซึ่งได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ทุกครัวเรือนควรมีการระมัดระวังลูกหลานไม่ให้ติดยาเสพติด เน้นห้ามคบเพื่อนที่ติดยาเสพติด จัดตั้งกลุ่มสันตนาการด้านกีฬาโดยการส่งเสริมให้มีการสร้างทีมกีฬา รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนในการรณ 39 ป้องกันยาเสพติดในหมู่บ้าน จัดตั้งกลุ่มเพื่อป้องกันผู้ติดยาเสพติดรู้ว่าใครเป็นผู้แจ้งเบาะแส มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้นำผู้ติดยาเสพติดไปรักษาและจับกุมผู้ติดยาเสพติด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาถึงกระบวนการรับรู้และตระหนักถึงปัญหาของประชาชนในชุมชน เพื่อสร้างเป็นหลักสูตร บทเรียน เพื่อนำมาปรับใช้กับชุมชนเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมมากขึ้นในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในชุมชน โดยเน้นชุมชนที่เป็นชุมชนแออัด ชุมชนในเมืองที่มีวัฒนธรรมต่างคนต่างอยู่และสนใจปัญหาที่เป็นปัญหาส่วนรวมค่อนข้างน้อย ให้กลับมามีส่วนร่วมมากขึ้น เพื่อซึ่งจะเป็นผลดีต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนในระยะยาวและยั่งยืน

บรรณานุกรม

- กระทรวงสาธารณสุข. (2559). *ความรู้ทั่วไปเรื่องยาเสพติด*. เข้าถึงได้จาก www.mo.moph.go.th/article_20130307165455
- ฉอาน วุฒิกรมรักษา. (2526). *ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสร้างงานในชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการที่ได้รับรางวัลดีเด่นของตำบลคุ้มพยอม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี*. (คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ฉัฐพร แสงประดับ. (2527). *การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมที่เป็นผลจากการพัฒนาการท่องเที่ยว: ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านบ่อสร้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- คุชฎี นรศาสตร์. (2561). *รายงานการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ*, เอกสารประกอบการอบรม หลักสูตรผู้นำด้านการบริหารงานป้องกันควบคุมโรค, 4-7.
- ทงศักดิ์ คุ้มไข่น้ำ. (2540). *การพัฒนาองค์กรและการตัดสินใจ*. (ภาควิชาพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทิพาวดี เอมะวรรณนะ. (2548). *จิตวิทยาการปรึกษาสำหรับผู้ปฏิบัติงานยาเสพติด*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือชนาภรณ์ เมทนีสุดดี. (2543). *ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีต่อการรับบริการสื่อวีดิทัศน์*. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนาทรัพยากร บัณฑิตวิทยา) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล
- ปาริชาติ วลัยเสถียร. (2543). *กระบวนการ และเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ปรีดา เจษฎาวรางกุล. (2550). *การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น) ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533. ราชกิจจานุเบกษา. (2533, 19 มกราคม). เล่มที่ ๑๐๗ ตอนที่

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519. ราชกิจจานุเบกษา. (2519, 17 พฤศจิกายน). เล่มที่ 93
ตอนที่ 14 (ฉบับพิเศษ). หน้า 1

พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518. (2517, 9 มกราคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 92
ตอนที่ 5 (ฉบับพิเศษ). หน้า 1

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522. (2522, 27 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 96 ตอนที่ 63 (ฉบับ
พิเศษ). หน้า 1

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522. (2522, 27 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 96 ตอนที่ 63 (ฉบับ
พิเศษ). หน้า 3

เรณูมาศ รักษาแก้ว. (ม.ป.ป.). *การมีส่วนร่วมของประชาชน*. เข้าถึงได้จาก

<http://wiki.kpi.ac.th/การมีส่วนร่วมของประชาชน>

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *ความหมายของยาเสพติด*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คพับลิเคชันส์
ศูนย์ฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจผู้ติดยาเสพติด บ้านพึงสุข. (2560). *ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดที่ใช้แพร่หลายใน*

เมืองไทย. เข้าถึงได้จาก <https://www.banphuengsuk.com>

สิทธิชัย ชมพูพาทย์. (2554). *การพัฒนาพฤติกรรมการเรียนการสอนเพื่อการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของครูและ
นักเรียนในโรงเรียนส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ
เชิงวิพากษ์*. (ปริญญาานิพนธ์ วท.ค. การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุทธิ สรสวรรค์. (2538). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของมุสลิม: ศึกษาเฉพาะ กรณี
ตำบลคลองตะเคียน อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. (ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาสังคม
สาขาพัฒนาสังคม คณะพัฒนาสังคม) กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2561). *ภัยคุกคามจากยาเสพติด/ความเสียหายจากยา
เสพติด*. เข้าถึงได้จาก <https://media.oncb.go.th/index.php/th/29-2018-02-23-09-09-42/27-2018-02-23-09-26-20>

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2562). *รายงานผลการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ประจำปีงบประมาณ 2562 สถิติข้อมูลยาเสพติด*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท รีปรี้น จำกัด

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2562). *การป้องกันปราบปรามยาเสพติด*. ผลการดำเนินงานของรัฐบาล ครบรอบ 4 ปี.

สำนักงานชั้นสูตรสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร. (2558). *ยาเสพติด*. เข้าถึงได้จาก

<http://www.bangkok.go.th/lab/page/main/2158/1/1/info/60062/%E0%B8%A2%E0%B8%B2%E0%B9%80%E0%B8%AA%E0%B8%9E%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%94>

สันติชัย เอื้องประสิทธิ์. (2551). *สาระสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากร*. กรุงเทพฯ : สามเจริญพาณิชย์

อดิศร วงศ์คงเดช. (2539). *การพัฒนาสาธารณสุขชุมชน: การมีส่วนร่วมและการเตรียมชุมชน*.

การฝึกอบรมและพัฒนาการสอนสาธารณสุขมูลฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 87.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ กรุณาตอบตามเป็นจริง และตอบให้ครบทุกข้อ คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ว่าที่ ร.ต.รณกฤต จิตต์ธรรม

นักศึกษาปริญญาโทหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม

สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย

การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนปุ๋ยน ยาคำ ยังอยู่
แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ – สกุล.....

ตำแหน่ง.....

สถานที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 ประสพการณ์การทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน

1. ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่ม

.....

.....

.....

.....

2. หลักแนวคิดของกงกลุ่มในการดำเนินการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดใน ชุมชน

.....

.....

.....

3. ประสพการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด โดยเน้น การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน

.....

.....

.....

4. ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน

.....
.....
.....
.....

5. ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....

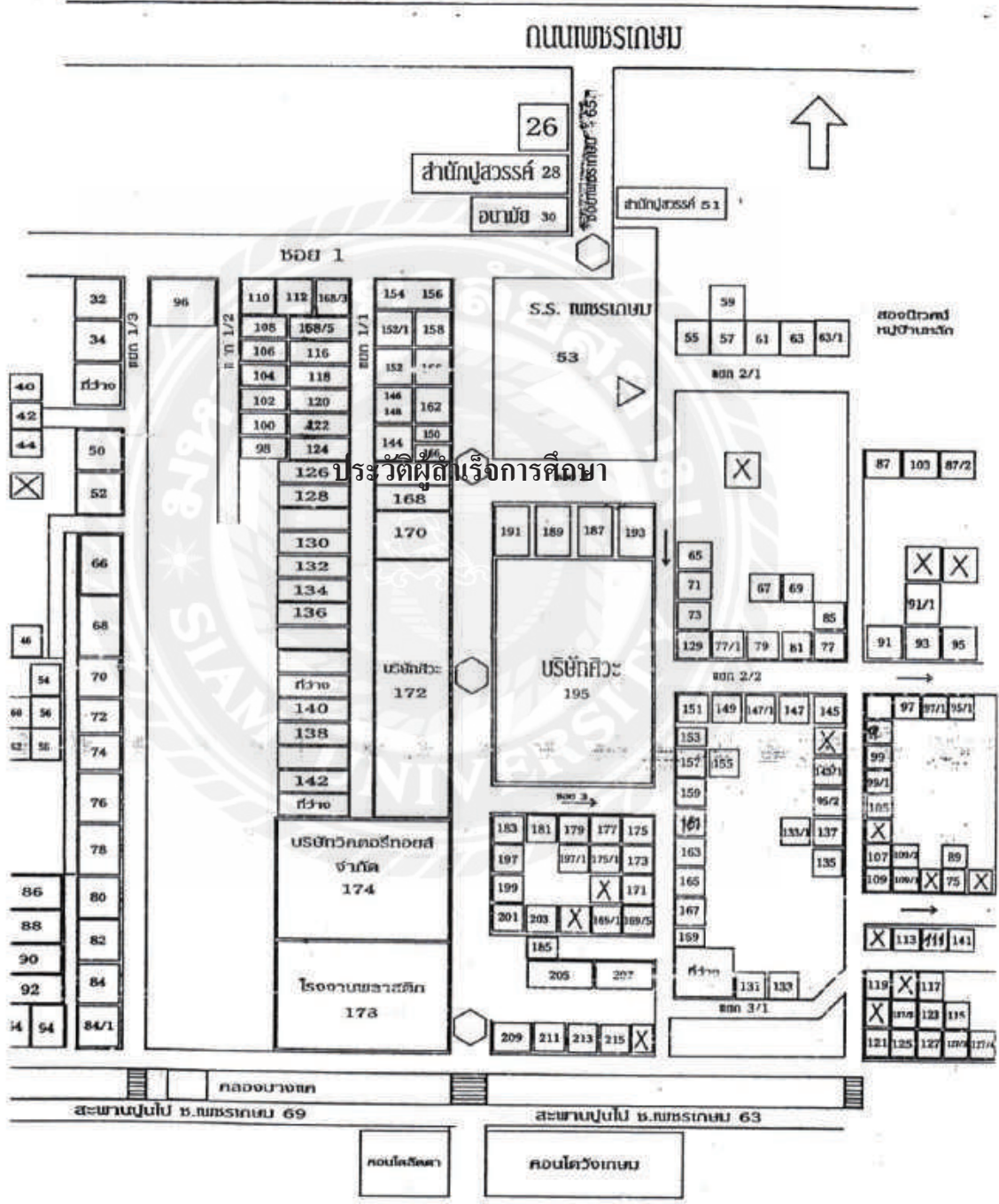

ขอขอบคุณ

ข้อมูลชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่

ชื่อชุมชน	ปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ แขวงหลักสอง เขตบางแค กรุงเทพมหานคร
ประเภทชุมชน ที่ตั้ง	แออัด ทิศเหนือ จรดโรงเรียนเพชรเกษม ทิศใต้ จรดคลองราษฎร์สามัคคี ทิศตะวันออก จรดจรดหมู่บ้านจัดสรร ทิศตะวันตก จรดหมู่บ้านจัดสรร
พื้นที่ชุมชน	21 ไร่
กรรมสิทธิ์	เป็นของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
จำนวนบ้าน	170 หลังคาเรือน
จำนวนประชากร	ชาย 475 คน หญิง 575 คน รวมจำนวน 1,050 คน
จำนวนคณะกรรมการชุมชน	8 คน
ชื่อประธานกรรมการชุมชน	นางรชาดา รอดจากภัย

แผนที่ชุมชนปูเย็น ย่ำคำ ยังอยู่

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

.....

ชื่อ – นามสกุล ว่าที่ ร.ต.รณกฤต จิตต์ธรรม

เลขทะเบียน 5917400006

ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี

สาขาวิชาบริหารธุรกิจบัณฑิต

สถานศึกษา สถาบันราชภัฏธนบุรี

ประวัติการทำงานและประสบการณ์

1. เจ้าหน้าที่พัสดุ 1 ฝ่ายการคลัง สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร
2. นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร
3. นักพัฒนาสังคมชำนาญการ ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตบางแค

บทความวิจัย/ผลงานทางวิชาการ

การป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนปู้เย็น ย่าคำ ยังอยู่
แขวงหลักสอง เขตบางแค กรุงเทพมหานคร

ลงชื่อ.....

(ว่าที่ ร.ต.รณกฤต จิตต์ธรรม)